

Byrådssak 112/23

Eierskapsmelding for Oslo kommune 2023

Sammendrag:

Den nye kommuneloven stiller krav om at kommunene skal utarbeide en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Dette er den første eierskapsmeldingen til Oslo kommune.

I kapittel 2-4 gis det en oversikt over hva Oslo kommune eier med en beskrivelse av alle virksomhetene, inkludert de kommunale foretakene og målsettingene med de konkrete eierskapene. Kapittel 5-9 beskrives de sentrale rammene for kommunens eierstyring og Oslo kommunes eierutøvelse. Denne delen redegjør for rammeverket for kommunens eierskapsutøvelse, angir eierskapsprinsipper og hvilke forventninger Oslo kommune har til selskapene.

Bystyret har tidligere vedtatt at byrådet årlig skal fremme en orienteringssak for hvert enkelt aksjeselskap med styrets årsberetning, årsregnskap og protokoll fra generalforsamling. I tillegg er det vedtatt at det i denne saken bør informeres om andre vesentlige saker som berører aksjeselskapene. Byrådet foreslår i kapittel 6 å gå bort i fra gjeldende praksis om at det fremmes separate saker til bystyret for hvert enkelt selskap. Det foreslås en ny praksis der bystyret får en samlet årlig rapportering.

Byrådet har videre oppdatert og justert eierprinsippene som ble vedtatt i 2012. Det foreslås at det etableres 7 nye eierprinsipper som i hovedsak baseres på de tidligere etablerte prinsippene, som det har vært bred politisk enighet om. De nye prinsippene gjenspeiler bedre dagens eierskapsportefølje.

I tillegg til eierprinsippene foreslår byrådet at det i kapittel 8 stilles tydelig forventninger til selskapene. Tydelig kommunikasjon av forventningene bidrar til åpenhet om hva kommunen som eier er opptatt av, og vil følge opp i eierutøvelsen. Oslo kommunes forventninger bygger på statens forventninger til sine selskaper, slik disse er beskrevet i Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper. Kommunens forventninger er likevel tilpasset selskapenes egenart og kommunens eget regelverk på enkelte områder. Byrådet har også valgt å skille på forventninger som stilles til alle selskaper, og forventninger som stilles til de store selskapene. Det er byrådets mål at kommunen gjennom sitt eierskap kan styrke måloppnåelsen på klimabudsjett og bystyrets klimaambisjoner.

I kapittel 9 er rammene for styregodtgjørelse presisert, og byrådet foreslår oppdaterte retningslinjer for lederlønn. Retningslinjene er en innstramning av eksisterende retningslinjer og det foreslås blant annet at toppledere i selskaper med kommunalt eierskap ikke mottar bonus.

1. Oslo kommunes eierskap

1.1 Formålet med og kommunelovens krav til eierskapsmeldingen

Den nye kommuneloven stiller krav om at kommunene skal utarbeide en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Dette er den første eierskapsmeldingen til Oslo kommune. Formålet med lovkravet er å øke oppmerksomhet og bevissthet rundt eierstyring, sørge for at kommunen selv og innbyggerne kan følge med på viktige kommunale ansvarsområder som ivaretas av selskaper og foretak, samt å forankre eierskapspolitikken i brede politiske prosesser.

Det fremgår av kommuneloven § 26-1 andre ledd at eierskapsmeldingen skal inneholde:

- kommunens prinsipper for eierstyring
- en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- kommunens formål med sine eierinteresser

Eierskapsmeldingen omtaler hva, hvorfor og hvordan Oslo kommune eier. Kommunen har ikke tidligere utarbeidet en eierskapsmelding, men det er flere byrådssaker og bystyresaker som er bestemmende for hvordan kommunen opptrer som eier. Med denne eierskapsmeldingen har byrådet samlet, videreført og oppdatert tidligere prinsipper for eierstyring. I tillegg har byrådet tydeliggjort hvilke forventninger kommunen har til selskapene.

Eierskapsmeldingen skal være lett tilgjengelig for allmennheten, og bidra til å gjøre det enklere for kommunen, selskapene og offentligheten å finne relevant informasjon om kommunens eierskap. Dette vil igjen kunne styrke legitimiteten og øke forutsigbarheten rundt eierskapet.

2. Bakgrunn

Oslo kommune har i dag tre kommunale foretak og eierinteresser i 30 aksjeselskap. Disse kommunale foretakene og eierinteressene er fordelt på fem byrådsavdelinger, hvorav de fleste er underlagt byrådsavdeling for næring og eierskap.

Felles for selskapsformene som benyttes i Oslo kommune er at de bygger på en klar rollefordeling mellom eier, styret og ledelsen. Forvaltningen av virksomheten er styrets ansvar. For nærmere beskrivelse av selskapsformene, se kapittel 5.

Oslo kommune har tidligere differensiert mellom selskaper hvor kommunen har hatt sektorpolitiske formål med eierskapet, og selskaper hvor kommunen har hatt forretningsmessige formål med eierskapet, se byrådssak 273/11. Denne kategoriseringen oppleves ikke lenger like hensiktsmessig, da kommunen i hovedsak har eierskap til selskaper med sektorpolitiske formål. Eierprinsippene og eierforventningene er etter byrådets vurdering anvendelig for alle selskapene.

Oslo kommune har i denne eierskapsmeldingen skilt mellom store og små selskap. De fleste av kommunens selskaper er små. Hafslund AS, Fjellinjen AS, Oslo pensjonsforsikring AS, Ruter AS og Sporveien AS er store selskaper. Denne kategoriseringen er av betydning for hvilke forventninger Oslo kommune har som eier, se kapittel 8.

Oversikt over Oslo kommunes eierskap fordelt etter byrådsavdeling:

Byrådsavdeling og selskap	Eierandel
Byrådsavdeling for næring og eierskap	
Oslobygg KF	100 %
Boligbygg Oslo KF	100 %
Oslo Havn KF	100 %
Hav Eiendom AS*	100 %
Hafslund AS	100 %
Oslo Konserthus AS	100 %
Rosenkrantzgate 10 AS	78,89 %
Filmparken AS	11,6 %
Fjellinjen AS	60 %
Oslo Business Region AS	100 %
Oslotech AS	11 %
Oslobolig AS	25 %
Fossheim AS	51 %
Oslokollega Gruppen AS	43, %
Nordpolen Industrier AS	48 %
Oslo Produksjon og Tjenester AS	100 %
Unikum AS	27,4 %
Spir Oslo AS	100 %
Kabelgata 10 AS	100 %
Nydalsveien 30C AS	100 %
Ccs Finansiering AS	100 %
Byrådsavdeling for finans	
Oslo Pensjonsforsikring AS	100 %
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet	
Oslo Nye Teater AS	100 %
Viken Filmsenter AS	40 %
AS Oplandske Dampskibsselskap	0,65 %
Oslo Filmfond AS	100 %
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel	
Ruter AS	60 %

Sporveien AS	100 %
Vaterland Bussterminal AS	21,5 %
Vestfjordens Avløpsselskap AS	70,5 %
Byrådsavdeling for byutvikling	
Frysjaveien 31 Holding AS	100 %
Grenseveien 91 AS	100 %
Grenseveien 73 AS	100 %

*Hav Eiendom forvaltes av Oslo Havn KF.

3. Kommunale foretak

Oslo kommune har tre kommunale foretak. Begrunnelsen for denne organiseringen kan være at kommunen ønsker en mer forretningspreget virksomhet, samtidig som man beholder foretakene som en del av kommunen.

Oslobygg KF

**Postboks 6391 Etterstad
0604 Oslo**

Nettside:
www.oslo.kommune.no/eta-ter-foretak-og-ombud/oslobygg-kf/#gref

Adm. dir./daglig leder:
Eli Grimsby

Styret:
Øyvind Hasaas (styreleder)
Petter Eiken (nestleder)
Hanne Rønneberg (styremedlem)
Knut Even Lindsjörn (styremedlem)
Eli Giske (styremedlem)

Nøkkeltall 2022:
Antall årsverk: 519
Driftsinntekter: 6 414 millioner kroner
Investeringsutgifter: 6 090 millioner kroner
Balanse: 74 102 millioner kroner
Overføring til bykassen: 1 388 millioner kroner

3.1 Oslobygg KF

Formålet til foretaket

Oslobygg KF sitt vedtektsfestede formål er «å eie, forvalte, utvikle og bygge formålsbygg for kommunen slik at de er tilrettelagt for, og kan leies ut til, effektiv tjenesteproduksjon. Foretaket skal forvalte realverdiene som eiendommene representerer gjennom kostnadseffektivt vedlikehold, drift, forvaltning og utvikling av eiendommene. Foretaket skal være bransjeledende innenfor formålene sine, herunder bærekraft- og miljø, teknologiutvikling og teknisk kvalitet, sambruk og arealeffektivitet.»

Om foretaket

Oslobygg KF ble etablert som et operativt foretak 1. september 2021 i henhold til bystyrevedtak i sak 168/21. Oslobygg KF viderefører ansvar og oppgaver som tidligere har blitt ivaretatt av Undervisningsbygg Oslo KF, Omsorgsbygg Oslo KF, Kultur- og idrettsbygg Oslo KF og utbyggingsvirksomheten til Boligbygg Oslo KF. Undervisningsbygg, Omsorgsbygg og Kultur- og idrettsbygg er avvirket med virkning fra samme dato, dvs. 1. september 2021. Oslobygg KF har ansvar for forvaltning av ca. 2,7 millioner kvadratmeter eiendom og for bygging av nye formålsbygg. I foretakets portefølje av formålsbygg inngår blant annet barnehager, skoler, sykehjem, øvrige omsorgsbygg, brannstasjoner, idrettsanlegg og kulturbygg. Oslobygg KFs primære kunder er bydelene og andre kommunale virksomheter i kommunen som leier bygg og anlegg fra foretaket, mens foretakets brukere er alle Oslos innbyggere.

Alle Oslos innbyggere har et forhold til Oslobygg KF sine eiendommer, enten det er gjennom skolen, barnehagen, omsorgsboligen, sykehjemmet, kulturbygg eller idrettsarenaer. Gjennom eiendommene bidrar Oslobygg KF til det livet som er i Oslo. Oslobygg KF sin visjon er uttrykt som at «Vi skal gjøre Oslo til en bedre by å leve i».

Foretaket er organisert i 7 divisjoner; Porteføljeutvikling, Utbygging, Eiendom, Vedlikehold, Store utbyggingsprosjekter, Økonomi- og virksomhetsstyring og HR og kommunikasjon. Organisasjonsmodellen skal bidra til å skape et helhetlig Oslo bygg som skal være en effektiv og profesjonell byggherre og eiendomsforvalter. Det har vært lagt vekt på å samle kompetansemiljøer, og å samle ressursene innen satsningsområder som for eksempel bærekraft, IKT/digitalisering og bekjempelse av arbeidsmiljøkriminalitet.

I 2022 investerte Oslobygg KF for om lag 6,1 milliarder.

Sentrale prosjekter

Oslobygg KF sin prosjektportefølje bestod i 2022 av til sammen 639 større og mindre investeringsprosjekter.

Foretakets største prosjekter i 2022 var Oslos nye legevakt som skal stå ferdig i 2023, og nytt Tøyen bad som skal stå ferdig i 2024.

De største skoleprosjektene i gjennomføringsfase i 2022 var Voldsløkka, Refstad og Bentsebrua skoler. Oslobygg KF hadde videre i 2022 fem store sykehjem under gjennomføring: Dronning Ingrids hage, Lambertseter sykehjem, Majorstuhjennene, Furuset Hageby og Tåsenhjemmet.

**Postboks 493 Sentrum
0105 Oslo**

Nettside:

www.oslo.kommune.no/etate-r-foretak-og-ombud/boligbygg-oslo-kf/#gref

Adm. dir./daglig leder:

Marit Jakobsen Leganger

Styret:

Gisele Marchand (styreleder)
Stine Rolstad Brenna (nestleder)
Andreas Iversen (styremedlem)
Karin Lindgård (styremedlem)
Bjørn Holm (styremedlem)
John Skogen (styremedlem)
Vivian Bousoula (styremedlem)
Åsmund Floten (styremedlem)

Nøkkeltall 2022:

Antall årsverk: 171
Driftsinntekter: 1 839 millioner kroner
Investeringsmidler: 1 097 millioner kroner
Balanse: 13 352 millioner kroner
Overføring til bykassen: 336 5 millioner kroner

3.2 Boligbygg Oslo KF

Formålet til foretaket

Boligbygg Oslo KF sitt vedtektsfestede formål er: «Foretaket skal være et sosialt virkemiddel for å fremskaffe boliger til de målgrupper kommunen til enhver tid ønsker å tilgodese med boliger. Foretaket skal eie og forvalte boliger på vegne av Oslo kommune etter forretningsmessige prinsipper».

Om foretaket

Boligbygg Oslo KF er Norges største utleier av boliger og hadde per 31. desember 2022 11 603 boliger i sin portefølje. Dette utgjør om lag én million m² boligareal som huser mellom 25-30 000 beboere.

Foretaket forvalter, drifter og vedlikeholder eiendommene. Foretaket leier ut leiligheter fortløpende etter hvert som de tildeles fra bydelene. Foretaket har også ansvar for mindre vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter.

Foretaket er organisert i fem avdelinger.

Sentrale prosjekter

Diverse rehabiliteringsprosjekter inklusive brannsikring
I 2022 brukte foretaket 600,1 millioner til brannsikrings-, rehabiliterings- og utviklingsprosjekter. Justert budsjett for de tilsvarende postene var på 703,7 millioner. Avviket mot budsjett på 103,6 millioner forklares med endringer i fremdriftsplanene for enkeltprosjekter

Kjøp av eiendom

I 2022 er det bokført 441,6 millioner til kjøp av boliger til vanskeligstilte og kjøp av aksjer og andeler i eiendomsaksjeselskaper. Samlet regulert budsjett for disse to budsjettpostene var på 807,5 millioner. Mindreforbruket i regnskapsåret ble dermed på 365,9 millioner. Mye av årsaken til dette mindreforbruket er at foretaket måtte holde igjen kjøpsaktiviteten, da foretakets investeringer blant annet forutsetter større salgsinntekter som finansieringskilde.

Salg av eiendom

Foretaket har i 2022 solgt eiendom for 19,9 millioner. Det justerte salgsbudsjettet var på 62,5 millioner. Avviket (42,6 millioner) forklares med blant annet flyktningssituasjonen som oppsto våren 2022, samt mulige salgsobjekter under utredning for annen kommunal bruk.

Akershusstranda 19
Postboks 230 Sentrum
0103 Oslo

Nettside: www.oslohavn.no

Adm. dir./daglig leder:
Ingvar M. Mathisen

Styret:

Marianne Marthinsen
(styreleder)
Erling Lae (nestleder)
Pål Martin Strand
(styremedlem)
Merete Agerbak-Jensen
(styremedlem)
Geir Rognlien Elgvin
(styremedlem)
Tom Haugvad (styremedlem)
Hans-Petter Aas
(styremedlem)
Siri Hov Eggen
(styremedlem)
Katrine Brede Didriksen
(styremedlem)
Kenneth Gromsrud
(styremedlem)

Nøkkeltall 2022:

Antall ansatte: 108
Driftsinntekter: 449
millioner kroner
Investeringsmidler: Oslo
Havn KF mottok ingen
investeringsmidler fra Oslo
kommune i 2022
Balanse: 5 799 millioner
kroner
Overføring til bykassen: det
ble ikke betalt utbytte fra
Oslo Havn KF i 2022

3.3 Oslo Havn KF

Formålet til foretaket

Oslo Havn KFs formål er: «Foretakets formål er å sørge for en effektiv og rasjonell havnedrift for å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport, føre oppsyn med trafikken i kommunens sjøområde, samt forvalte havnens eiendommer og innretninger på en økonomisk og miljømessig god måte.»

Eierskap til havn

Oslo Havn KF er, som eiendomsforetakene, en del av rettssubjektet til Oslo kommune. Eierskapet til havnen skiller seg fra eiendomsforetakene ved at verdiene ikke er en del av bykassa, men etter havne- og farvannsloven § 32 (2) skal holdes adskilt fra kommunens øvrige virksomheter i en separat havnekasse. Etter at havne- og farvannsloven trådte i kraft 1. januar 2020 ble det åpnet for at eierkommunen, dersom lovens vilkår er oppfylt, kan ta utbytte fra havnekassen, jf. § 32 (3) og (4).

Om foretaket

Oslo Havn KFs visjon er: «Oslo Havn – verdens mest arealeffektive og miljøvennlige bynære havn.»

Oslo Havn KF arbeider for økte volumer over havnen fordi sjøveien er den mest miljøvennlige og effektive måten å frakte gods på. Dette gjør at det blir mindre belastninger på veisystemet i form av slitasje, støy, støv og ulykker. Oslo Havn KFs virksomhet er selvfinansierende og mottar ikke offentlige tilskudd. Oslo Havn KFs fremste konkurransefortrinn er den sentrale beliggenheten. Denne bynære beliggenheten byr også på utfordringer fordi det stilles store krav til arealeffektivitet og gode grensesnitt til områdene rundt.

Oslo Havn KF er organisert i en kommersiell avdeling, en eiendomsavdeling, en teknisk avdeling og en finans- og organisasjonsavdeling. Havnedirektøren er øverste leder med to stabfunksjoner, kommunikasjonsseksjonen og juridisk fagsjef.

Sentrale prosjekter

Prosjektportefølje Filipstad/Hjortnes

Det jobbes med å transformere havnearealer som ikke skal benyttes til passasjerfergevirksomhet til byområder med bolig, næring, kultur og offentlige bygg/byrom. Områdeplanen ble vedtatt av bystyret 24. juni 2020. Det er igangsatt forhandlinger med Oslo kommune om utbyggingsavtale og foretaket skal starte med detaljreguleringen av Hans Jægers kvartal.

Prosjektportefølje Pipervika, Revier og Vippetangen

Totalrehabilitering av administrasjonsbygget til Oslo Havn KF – Skur 38 – ble ferdigstilt i 2022. Skuret på Rådhusbrygge 2 ble ferdigstilt i 2021, og leies ut til servering. Nybyggingen av Rådhusbrygge 5 Kaien ble ferdigstilt i 2022 og det har vært jobbet med planlegging av ny terminalløsning for utenriksfergene.

Prosjektportefølje Sydhavna

I containerhavna blir den eldste STS-kranen (ship-to-shore) skiftet ut med en ny, miljøvennlig kran. Det er investert i landstrømanlegg for Norcem i kombinasjon med et nytt lossepunkt for sement. Tiltaket skal redusere CO₂- og NOX-utslipp fra Norcem og Norbetongs virksomhet. Det skal også legges til rette for elektrisk losse-/lasteutstyr ved Celsa.

Prosjektportefølje hele havna inkludert sjøområdet og øybryggene

HAV har avtale med Ruter om bygging av nye øybrygger, som eies av Oslo Havn KF (Nakholmen, Lindøya Vest og Lindøya Øst). De nye bryggene er ferdigstilt og tatt i bruk av Ruter i 2022. Ny fortøyningsflåte av betong ble anskaffet som base for Oslo Havn KFs egne fartøyer. Flåten har ladefasiliteter for elektriske fartøy, samt lagringsmuligheter på og under dekk. I tillegg ble nytt oppsyns- og eskortefartøy *Oppsynsbåten Teist* ble bygget og levert i 2021.

Hav Eiendom AS

**Skur 38, Akershusstranda
19, 0150 Oslo**

Nettside: www.haveiendom.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Kjell Døvle Kalland

Styret:

Ingvar Meyer Mathisen

(styreleder)

Steinar Manengen

(styremedlem)

Stein Øivind Solbakken

(styremedlem)

Hilde Hammervold

(styremedlem)

Olav Live (styremedlem)

Rina Brunsell Harsvik

(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 10

Omsetning: 109,2 millioner
kroner

Resultat e. skatt: 33,4 millioner
kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 2 267 millioner
kroner

Egenkapital: 1 547 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 68 %

Egenkapitalavkastning: 21,6 %

3.4 Hav Eiendom AS

Om selskapet

Hav Eiendom AS ble opprettet i 2003. Selskapet forvaltes av Oslo Havn KF. Hav Eiendom AS er organisert som et konsern, og har flere datterselskaper. Hav Eiendom AS deltar i byutviklingen av Bjørvika- og Filipstad-området gjennom utvikling, utleie, forvaltning og kjøp og salg av fast eiendom.

Særregler om eierskap til kommunalt eide havner

Oslo kommune eier Oslo Havn KF som igjen eier Hav Eiendom AS. Kommunens eierskap til havn er spesielt regulert av havne- og farvannsloven § 32 (2). Kommuner skal holde inntekter og kapital fra havnevirksomheten regnskapsmessig adskilt fra kommunens øvrige virksomhet. Det er havnestyret som opptrer som eier av Hav Eiendom AS.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier Oslo Havn KF som igjen eier 100 prosent av aksjene i Hav Eiendom AS. Målsettingen med eierskapet er å tilrettelegge for byutviklingen av Bjørvika og Filipstad området og å bidra til finansiering av ny havn.

4. Aksjeselskaper

Oslo kommune har eierinteresser i 30 aksjeselskap. Begrunnelsen for denne selskapsformen kan være at kommunen ønsker en mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon, mer fleksibilitet til en del av kommunens virksomhet, bedre ansvars- og oppgavefordeling i kommunen, risikoavlastning, konkurranseutsetting av tjenester, en mer oversiktlig kommuneorganisasjon, endring i rammevilkår eller lovgiving og rekruttering av kompetanse.

4.1 Selskaper underlagt byrådsavdeling for næring og eierskap

Hafslund AS

Harbitxalléen 5
0275 Oslo

Nettside: www.hafslund.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Finn Bjørn Ruyter

Styret:

Alexandra Bech Gjørsv
(styreleder)

Bård Vegar Solhjell
(styremedlem)

Mari Thjømøe (styremedlem)

Bente Sollid Storehaug
(styremedlem)

Bjørn Erik Næss (styremedlem)

Håkon Rustad (styremedlem)

Ingvild Marie Rikoll Solberg
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 438

Omsetning: 10 847 millioner
kroner

Resultat e. skatt: 2 611 millioner
kroner

Utbytte: 1 750 millioner kroner

Totalbalanse: 63 584 millioner
kroner

Egenkapital: 26 816 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 42 %

Egenkapitalavkastning: 9,9 %

4.1.1 Hafslund AS

Om selskapet

Hafslund AS er et fornybarkonsern med et bredt spekter av eierskap innenfor den fornybare verdikjeden. Konsernets kjernevirksomhet er fornybar vannkraft, som Norges nest største kraftprodusent, og varme og kjøling, som majoritetseier av Norges største fjernvarmeselskap. Hafslund AS eier også 50 prosent av Eidsiva Energi AS som igjen eier 100 prosent av Elvia AS. Elvia AS er Norges største nettselskap med nesten én million kunder. Noen av de viktigste prosjektene til Hafslund AS fremover er blant annet: Karbonfangst på Klemetsrud, havvindsamarbeid med Blåvinge, utbygging av vannkraft og fornybar energi, fjernkjøling og elektrifiseringsløsninger i Oslo.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 100 pst. av aksjene, og dette sikrer kommunen eierskap til strømmnett og kraftproduksjon. Kontroll med vannkraftproduksjon og viktig infrastruktur er av stor betydning for kommunen. Videre sikrer eierskapet et stabilt, høyt og forutsigbart utbytte til kommunen. Målsetting med eierskapet er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftig rammer.

Oslo Konserthus AS

**Munkedamsveien 14, 0155
Oslo**

Nettside:
www.oslokonserthus.no

Eierforhold:
Oslo kommune **100 %**

Adm. Dir./daglig leder:
Finn Jørgen Roll

Styret:
Alf Hildrum (styreleder)
Jafar Altememy
(styremedlem)
Ingunn Sand (styremedlem)
Louise Winnes Prestgard
(styremedlem)
Hanne Berg (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:
Antall årsverk: 20 faste
ansatte, ca. 25
arrangementsverter,
billettører på faste
timeavtaler

Omsetning: 55,1 millioner
kroner
Resultat e. skatt: - 2 millioner
kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 183,6 millioner
kroner
Egenkapital: 64,4 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 35 %
Egenkapitalavkastning: -3,2 %

4.1.2 Oslo Konserthus AS

Om selskapet

Oslo Konserthus AS er byens storstue for musikk og kultur. Virksomheten har siden åpningen i 1977 vært organisert som en kommunal særbedrift og ble i 1999 omgjort til aksjeselskap. Konserthuset programmerer selv, leier ut huset til andre og er hjemmebane for Oslo-Filharmonien. I et normalår har Oslo konserthus om lag 300 arrangementer og konserter. Konserthuset har et variert program innen alle musikalske sjangere, og for alle aldersgrupper og etnisiteter. Sentrale prosjekter har blant annet vært BobFest – et samarbeid med NRK TV i forbindelse med at Bob Dylan ble 80 år, Norrafør Samisk nasjonaldag og kulturmønstring, Harry Potter-filmkonserter, Iggy Pop, Torbjørn Egners verden og Oslo World Music Festival.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune er eier i Oslo Konserthus AS for å kunne bidra til at alle kan få tilgang til variert musikk og kultur. Oslo kommune eier 100 pst. av aksjene. Kommunens mål som eier er høy kunstnerisk kvalitet til et bredt publikum.

Rosenkrantzgate 10 AS

**Postboks 1883 Vika, 0124
Oslo**

Eierforhold

Oslo kommune **78,89 %**

Staten 3,07 %

Ukjent eie: 16,69 %

Styret:

Torge Railo (styreleder)

Grete H. Haugdal
(styremedlem)

Bente Bømarh Hansen
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0

Omsetning: 6,2 millioner
kroner

Resultat e. skatt: - 1,47
millioner kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 35,3 millioner
kroner

Egenkapital: 5,6 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 19 %

Egenkapitalavkastning: -0,26
%

4.1.3 Rosenkrantzgate 10 AS

Om selskapet

Selskapets formål er forvaltning, drift, vedlikehold og utleie til teater og kontorlokaler i Oslo. Bygningen huser Oslo Nye Teater som har førsterett til leie av lokaler. Staten eier 3,07 pst. av aksjene i Rosenkrantzgate 10 AS. Oslo kommune eier 78,89 prosent av selskapet., 16,69 prosent er i ukjent eie, mens resterende andel eies av Oslo Nye Teater AS og privatpersoner.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommunes eierskap er et resultat av eierskapet i Oslo Nye Teater AS og kommunen eier 78,89 prosent av aksjene. Eierskapet sikrer teateret lokalet i Rosenkrantzgate 10.

Filmparken AS

Postboks 272
1319 Bekkestua

Nettside: www.filmparken.no

Eierforhold

Oslo kommune **11,6 %**
Staten v/Kulturdepartementet
ca. 77,6 %
Sparebank Østlandet ca. 2,3 %
Ca. 80 kommuner ca. 8,5 %

Adm. dir./daglig leder:

Håkon-André Haugan

Styret:

Tone Bjørnov (styreleder)
Nils Arnljot Dugstad
(styremedlem)
Tor Olav Mork Mørseth
(styremedlem)
Anild Kalkvik (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 9
Omsetning: 15,85 millioner
kroner
Resultat e. skatt: -0,21
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 40,89 millioner
kroner
Egenkapital: 25,84 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 63,2 %
Egenkapitalavkastning: -0,8 %

4.1.4 Filmparken AS

Om selskapet

Selskapet har til formål og eie, drive og leie ut fast eiendom, herunder fast eiendom til filmproduksjon. Filmparken AS eier og forvalter eiendommen «Filmparken» med adresse Wedel Jarlsbergsvei 36 på Jar i Bærum. Filmparken AS har verksted og kompetanse til å produsere kulisser til bruk i eget studio eller på andre lokasjoner der det produseres film. Det tilbys også kostymeutleie både til film- og reklameproduksjoner, samt til private og bedrifter. Selskapet eier rettighetene til om lag 130 norske spillefilmer og Filmavisen.

Oslo kommunes eierskap

Oslo er eier i Filmparken AS for å legge til rette for filmproduksjon i Oslo. Oslo eier 11,6 prosent av aksjene. Kommunens mål som eier er å legge til rette for filmproduksjon av høy kvalitet.

Fjellinjen AS

**Schweigaards gate 16, 0191
Oslo**

Nettside: www.fjellinjen.no

Eierforhold

Oslo kommune **60 %**
Viken fylkeskommune 40 %

Adm. dir./daglig leder:

Janne Oddaker

Styret:

Cato Hellesjø (styreleder)
Tim Alexander Holmvik
(nestleder)
Mai-Lill Ibsen (styremedlem)
Inger Lise Egeland
(styremedlem)
Camilla Amundsen
(styremedlem)
Jon Grøndahl Marthinsen
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 32
Omsetning: 3 690 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 3 226*
millioner kroner
(*før tildeling av midler til
bompengeprosjekter)
Utbytte: 0
Totalbalanse: 5 170 millioner
kroner
Egenkapital: 107 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 2,1 %
Egenkapitalavkastning: 3 014,7
%

4.1.5 Fjellinjen AS

Om selskapet

Fjellinjen AS finansierer fremtidens trafikk-løsninger ved å kreve inn bompengeinntekter effektivt og pålitelig. Selskapet har en avtalefestet rett til å kreve inn bompenger på vegne av Oslo-pakke 3, som er en overordnet plan for utbygging og finansiering av veier og kollektivtrafikk i Oslo og omegn. Sentrale prosjekter i Oslo-pakke 3 er blant annet Fornebubanen, nytt signalsystem for T-bane, Majorstuen stasjon og oppgradering av Etterstad-Hellestad og Majorstuen/Bogstadveien.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommunes eierskap i Fjellinjen AS sikrer omtrent 3,5 milliarder til å finansiere tiltakene i Oslo-pakke 3. Oslo eier 60 prosent av aksjene. Målsettingen med eierskapet er å kreve inn bompenger på en effektiv måte og finansiere utbyggingen av hovedveinett og kollektivtiltak i Oslo og Akershus.

Oslo Business Region AS

**Tordenskioldsgate 2, 0160
Oslo**

Nettside:
www.oslobusinessregion.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Siw Iren Andersen

Styret:

Johan Hovland (styreleder)

Inger Johanne Solhaug

(styremedlem)

Waseem Shad (styremedlem)

Kjartan Slette (styremedlem)

Bente Bratland Holm

(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 9,2

Tilskudd: 17,4 millioner kroner

Omsetning: 1,6 millioner

kroner

Resultat e. skatt: 1,8 millioner

kroner

Utbytte: 0 kr

Totalbalanse: 9,7 millioner

kroner

Egenkapital: 7,1 millioner

kroner

Egenkapitalandel: 73 %

Egenkapitalavkastning: 29,8 %

4.1.6 Oslo Business Region AS

Om selskapet

Oslo Business Region AS er Oslo kommunes næringsutviklingselskap. Selskapet legger til rette for næringsutvikling ved å bidra til økt entreprenørskap og innovasjon, samt sørge for internasjonal markedsføring av Oslo som attraktiv næringsregion.

Oslo kommunes eierskap

Oslo Business Region AS eies i sin helhet av Oslo kommune og finansieres hovedsakelig gjennom driftstilskudd fra Oslo kommune med tilhørende tildelingsbrev. Kommunens mål som eier er å stimulere til innovasjon og nye løsninger, som blant annet er nødvendig for at Oslo skal nå sine ambisiøse klimamål.

Oslotech AS

Gaustadalléen 21
0349 Oslo

Nettside:
www.forskningsparken.no/om-oss/Om-Oslotech/

Eierforhold

Oslo kommune **11%**
Øvrige 89%

Adm. dir./daglig leder:

Bjørn Erik Reinseth

Styret:

Karl Christian Agerup
(styreleder)
Anna Holm Heide (styremedlem)
Arne Benjaminsen
(styremedlem)
Solveig Kristensen
(styremedlem)
Lars Henrik Bøhler
(styremedlem)
Kristin Eriksen (styremedlem)
Anita Krohn Traaseth
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 15
Omsetning: 140 millioner kroner
Resultat e. skatt: -2,7 millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 180 millioner kroner
Egenkapital: 27 millioner kroner
Egenkapitalandel: 15 %
Egenkapitalavkastning: -1,5 %

4.1.7 Oslotech AS

Om selskapet

Oslotech AS skal bidra til vekst og verdiskapning i norsk næringsliv og samfunn. Selskapet jobber for å styrke det eksisterende næringslivet, relevante forskningsområder og å skape ny virksomhet basert på kunnskap som konkurransefortrinn. Videre skal Oslotech AS legge til rette for og være en bidragsyter til kommersialisering av forskning. Hovedaktiviteten til selskapet er å leie ut, administrere, vedlikeholder og skape innhold i Forskningsparken.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune er en av flere eiere i selskapet. Målsetting med eierskapet er å bidra til å styrke næringslivet og stimulere tilvekst av nye bedrifter.

Oslobolig AS

**Tordenskiolds gate 10, 0160
Oslo**

Nettside: www.oslobolig.no

Eierforhold

Oslo kommune **25 %**
OBOS 25 %
NREP 25 %
Bane NOR Eiendom 25 %

Styret:

Anne Helene Mortensen
(styreleder)
Jannick Huseth (styremedlem)
Boddvar Kvale (styremedlem)
Morten Stray Floberghagen
(styremedlem)

4.1.8 Oslobolig AS

Om selskapet

Oslobolig AS ble etablert våren 2022. Formålet med selskapet er å øke tilbudet for kjøp av bolig i Oslo ved bruk av alternative boligkjøpsmodeller som gjør det enklere å komme seg inn i et presset boligmarked. Selskapet bidrar til utviklingen av en tredje boligsektor, altså boliger som ligger mellom det ordinære boligmarkedet og kommunale tilbud. Oslobolig AS er et mellomledd der hovedaktiviteten består i kjøp av boliger fra utbygger med kvantumsrapport for videresalg til kunden. Målgruppen er førstegangskjøpere og enslige foreldre som kan betjene månedlige leve- og boutgifter i Oslo, men som ikke har nødvendig egenkapital. Ambisjonen er å kunne tilby 1000 boliger i løpet av 5-7 år.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune vil bidra til at flere kan eie egen bolig, og opprettelsen av Oslobolig AS er ett av tiltakene. Oslo kommune eier 25 prosent av aksjene. Oslo kommunes målsetting med eierskapet er å øke oppmerksomheten og tilrettelegge for en tredje boligsektor og bidra til at flere kan eie egen bolig.

Fossheim AS

Sven Oftedalsvei 1, Oslo

Nettside: www.fossheim-as.no

Eierforhold

Oslo kommune 51 %
Stiftelsen Fossheim
verksteder 49 %

Adm. dir./daglig leder:

Helene Grjotheim Hareide

Styret:

Hege Stenmarck (styrets
leder)
Mohsin Ramani (styremedlem)
Solveig Tesdal (styremedlem)
Pål Einar Brinch (styremedlem)
Birgit Weyergang
(styremedlem)
Rita Nilson (styremedlem)
Linda Haagensen
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 163
Omsetning: 62,8 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 3,46
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 25,5 millioner
kroner
Egenkapital: 18 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 70,6 %
Egenkapitalavkastning: 20 %

4.1.9 Fossheim AS

Om selskapet

Fossheim AS er en arbeids- og inkluderingsbedrift i Oslo. Selskapet tilbyr tilrettelagte arbeidsplasser for uføre og arbeidsforberedende trening for mennesker som er midlertidig utenfor ordinært arbeidsliv eller utdanning. Selskapet har ikke som formål å skaffe aksjonærene utbytte. Overskudd skal forbli i selskapet og komme virksomheten til gode.

Oslo kommunes eierskap

Arbeidsmarkedsbedriftene har egen særlovgivning som krever at slike selskaper må være organisert som aksjeselskap for å motta offentlige tilskudd. Oslo kommune eier 51 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet.

OsloKollega Gruppen AS

**Cecilie Thoresens vei 11
1153 Oslo**

Nettside: www.oslokollega.no

Eierforhold

Oslo kommune **43,5 %**
Blindemissionen IL 27,8 %
Gustav Otto Borch-Nielsen
17,5 %
Lars Olav Dybsjord 8,7 %
Møller Medvind AS 2,5 %

Adm. dir./daglig leder:

Skjalg Havåg

Styret:

Ellen Oldereid (styreleder)
Andreas Borch-Nielsen
(nestleder)
Gustav Borch-Nielsen
(styremedlem/sekretær)
Tine Berg Floater
(styremedlem)
Marius Wilttil (styremedlem)
Mina Ekstrøm (styremedlem)
Frode Hvattum (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 83
Omsetning: 99,86 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 7,80
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 91,53 millioner
kroner
Egenkapital: 72,75 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 79,5 %
Egenkapitalavkastning: 10,7 %

4.1.10 OsloKollega Gruppen AS

Om selskapet

OsloKollega Gruppen AS er en arbeids- og inkluderingsbedrift i Oslo. I 2021 gjennomgikk selskapet en intern omorganisering av selskapsstrukturen til en konsernmodell, der man lagde egne datterselskaper (OsloKollega Karriere og OsloKollega Utvikling) for skjermet og konkurranseutsatt virksomhet. OsloKollega Gruppen AS er også medeier i Kopano AS som er et partnerskap mellom arbeids- og inkluderingsbedrifter i norske byer. Kjernevirksomheten er å redusere utenforskapet med mål om å formidle deltakere til fast jobb eller skole. Selskapet skal ikke skaffe aksjonærene økonomisk utbytte. Overskudd skal forbli i selskapet og komme virksomheten til gode.

Oslo kommunes eierskap

Arbeidsmarkedsbedriftene har egen særlovgivning som krever at slike selskaper må være organisert som aksjeselskap for å motta offentlige tilskudd. Oslo kommune eier 43,5 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet.

Nordpolen Industrier AS

Myrens verksted
Sandakerveien 24 C
0473 Oslo

Nettside: www.nordpolen.no

Eierforhold

Oslo kommune **48 %**
 Stiftelsen Ragna Ringdals
 Dagsenter 52 %

Adm. dir./daglig leder:

Aina Berge

Styret:

Vigdis Pedersen (styreleder)
 Stig Sætre (nestleder)
 Rupinder Kaur Bains
 (styremedlem)
 Wenche Dager (styremedlem)
 Elisabeth Fanum
 (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 11
 Omsetning: 14,6 millioner
 kroner
 Resultat e. skatt: 0,13
 millioner kroner
 Utbytte: 0
 Totalbalanse: 11,6 millioner
 kroner
 Egenkapital: 9,5 millioner
 kroner
 Egenkapitalandel: 81,86 %
 Egenkapitalavkastning: 1,4 %

4.1.11 Nordpolen Industrier AS

Om selskapet

Nordpolen Industrier AS er en arbeidsmarkeds- og inkluderingsbedrift, og tiltaksarrangør for varig tilrettelagt arbeid (VTA) og arbeidsforberedende trening (AFT). Selskapet tilbyr arbeidsinkludering, karriereveiledning og jobbformidling, samt produksjon av produkter og arbeidsoppdrag for næringslivet. Selskapets formål er å arrangere arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede i hovedsak fra Oslo. Det primære målet er å gi mennesker med spesielle behov en mulighet til å være i arbeid.

Oslo kommunes eierskap

Arbidsmarkedsbedriftene har egen særlovgivning som krever at slike selskaper må være organisert som aksjeselskap for å motta offentlige tilskudd. Oslo kommune eier 48 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet.

Oslo Produksjon Tjenester AS

**Postboks 213 Økern, 0510
Oslo**

Nettside: www.opt.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Henrik Diedrichens Østeby

Styret:

Kari Andreassen (styreleder)
Gerd Jensen (styremedlem)
Håkon Kleven (styremedlem)
Helle Gjetrang (styremedlem)
Rune Pedersen (styremedlem)
Joaquin Sanchez Campins
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 79,5
Omsetning: 95,7 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 6,7
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 41,9 millioner
kroner
Egenkapital: 27,2 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 64,9 %
Egenkapitalavkastning: 24,78
%

4.1.12 Oslo Produksjon og Tjenester AS

Om selskapet

Oslo Produksjon og Tjenester AS sitt formål er å tilby kvalifisering, opplæring, utredning og arbeid av varig karakter til personer med nedsatt funksjonsevne. Dette skjer gjennom produksjonsarbeid, tjenesteyting, omsetning og annen virksomhet, innenfor gjeldende regelverk for tilrettelagte arbeidsplasser eller arbeidsrettede tiltak. Arbeidet skal bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne kan få utvikle og bruke sine ressurser på en meningsfylt måte. Selskapet har ikke som formål å skaffe aksjonærene økonomisk utbytte. Overskudd skal bli i bedriften og komme virksomheten til gode.

Oslo kommunes eierskap

Arbeidsmarkedsbedriftene har egen særlovgivning som krever at slike selskaper må være organisert som aksjeselskap for å motta offentlige tilskudd. Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet.

Unikum AS

**Waldemar Thranes gate
98, 0175 Oslo**

Nettside: www.unikum.no

Eierforhold

Oslo kommune **27,4 %**
Stiftelsen Kirkens Bymisjon
Oslo 72, 6 %

Adm. dir./daglig leder:

Even Hallgren Stranger

Styret:

Dag Ådne Tørvold
(styreleder)
Per Bjørner Myrbostad
(styremedlem)
Nora Blaasvær
(styremedlem)
Ahmad Ghanizadeh
(styremedlem)
Anne Birgitte Fossum
(styremedlem)
Erling Magnus Nilsen
(styremedlem)
Aykan Kamburce
(styremedlem)
Waseem Shad (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 109
Omsetning: 42,6 millioner
kroner
Resultat e. skatt: -3,5
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 46,9 millioner
kroner
Egenkapital: 22,2 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 46,91 %
Egenkapitalavkastning: -
15,91 %

4.1.13 Unikum AS

Om selskapet

Unikum AS er en arbeids- og inkluderingsbedrift. Formålet til selskapet er å bidra til at mennesker kommer nærmere eller blir inkludert i arbeidslivet, i utdanning og samfunnet. Selskapet tilbyr kvalifisering, opplæring, utredning og sysselsetting av varig karakter til yrkeshemmede. Unikum AS er morselskapet til Unikum inkludering AS, som er tiltaksarrangør av tiltakene varig tilrettelagt arbeid (VTA) og arbeidsforberedende trening (AFT). Unikum Aktiv AS er et annet datterselskap med formål å drive innenfor konkurranseutsatt sektor.

Oslo kommunes eierskap

Arbeidsmarkedsbedriftene har egen særlovgivning som krever at slike selskaper må være organisert som aksjeselskap for å motta offentlige tilskudd. Oslo kommune eier 27,4 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet.

Spir Oslo AS

**Spireaveien 8
0580 Oslo**

Nettside: www.spiroslo.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Maren Berg Kristoffersen

Styret:

Hans Reidar Ness

(styreleder)

Margrete Singsaas

(nestleder)

Morten Rønquist

(styremedlem)

Helge Jagmann

(styremedlem)

Ingrid Huseby Lund

(styremedlem)

Kamilla Dalhaug Sæter

(styremedlem)

Helge Preben Waage

(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 105

Omsetning: 111,2 millioner kroner

Resultat e. skatt: 5,6 millioner kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 93,2 millioner kroner

Egenkapital: 28,3 millioner kroner

Egenkapitalandel: 30,42 %

Egenkapitalavkastning: 19,77 %

4.1.14 Spir Oslo AS

Om selskapet

Spir Oslo AS er en arbeid- og inkluderingsbedrift. Selskapets primære formål er å bistå arbeidssøkere med spesielle behov slik at de får og beholder arbeid. Spir ble 1. januar 2022 organisert som et konsern. Morselskapet er Spir Oslo AS med datterselskapene Spir Arbeidsinkludering AS og Spir Kompetanse AS. Dette ble gjort for å skille arbeidet med tiltakene varig tilrettelagt arbeid (VTA) og arbeidsforberedende trening (AFT) fra konkurranseutsatt virksomhet. Selskapet har ikke som formål å skaffe aksjonærene økonomisk utbytte. Overskuddet skal forbli i virksomheten og komme virksomheten til gode.

Oslo kommunes eierskap

Arbeidsmarkedsbedriftene har egen særlovgivning som krever at slike selskaper må være organisert som aksjeselskap for å motta offentlige tilskudd. Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet.

Kabelgata 10 AS

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Maren Ormestad
Christiansen

Styret:

Terje Eskild Stepaschko
(styreleder)
Katarina Emilie Unnsdatter
Stokke (styremedlem)
Benedicte Elisabeth Dalheim
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0
Omsetning: 5 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 3,7
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 68,1 millioner
kroner
Egenkapital: 67 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 98,4 %
Egenkapitalavkastning: 0,05
%

4.1.15 Kabelgata 10 AS

Om selskapet

Kabelgata 10 AS ble stiftet 28. mars 2007. Formålet til selskapet er å eie, utvikle og drive eiendommen i Kabelgate 10-12. Den eneste aktiviteten til selskapet er å bortfeste eiendommen til Oslobygg KF. Kuben videregående skole er oppført på tomten. Selskapet er et såkalt «single purpose»-selskap (SPV).

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier Kabelgata 10 AS for å sikre eiendom til skolebygg. Kommunen eier 100 prosent av aksjene.

Nydalsveien 30C AS

**Grensesvingen 7, 0661
Oslo**

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Styret:

Terje Eskild Stepschko
(styreleder)

Eilert Haug Flyen
(styremedlem)

Katarina Emilie Unnsdatter
Stokke (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0

Omsetning: 16 millioner
kroner

Resultat e. skatt: 1,46
millioner kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 318,3
millioner kroner

Egenkapital: 308,4 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 96,9 %

Egenkapitalavkastning:
0,005 %

4.1.16 Nydalsveien 30C AS

Om selskapet

Selskapets formål er å stille skoleeiendom til rådighet for Oslo kommune. Den eneste aktiviteten til selskapet er å bortfeste eiendommen til Oslobygg KF. Nydalen videregående skole er oppført på tomten. Selskapet er et såkalt «single purpose»-selskap.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier Nydalsveien 30C AS for å sikre eiendom til skolebygg. Kommunen eier 100 prosent av aksjene.

CCS Finansiering AS

Rådhuset, 0037 Oslo

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Styret:

Anders Berg (styreleder)
Anja Enge (styremedlem)
Svein Mygland
(styremedlem)

Nøkkeltall:

Antall årsverk: 0
Omsetning: 12,4 millioner
kroner
Resultat e. skatt: -3,6
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 5,634
millioner kroner
Egenkapital: 1,739 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 31 %
Egenkapitalavkastning: -0,2
%

4.1.17 CCS Finansiering AS

Om selskapet

Selskapet skal investere i og finansiere i anlegg for fangst, lagring og salg av CO₂ på Klemetsrud i Oslo. Selskapet, som er heleid av Oslo kommune, er et instrument for at kommunen kan innrette sin investering i karbonfangstanlegget uten å komme i konflikt med kommuneloven.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommunes eierskap sikrer en øremerket finansiering av karbonfangstprosjektet på Klemetsrud.

4.2 Selskaper underlagt byrådsavdeling for finans

Oslo Pensjonsforsikring AS

Postboks 6623 St. Olavs plass, 0129 Oslo

Nettside: www.opf.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Lars Haram

Styret:

Jørund Vandvik (styreleder)
 Unni Hongseth (nestleder)
 Anlaug Haarbye (styremedlem)
 Mark Wingate (styremedlem)
 Roger Dehlin (styremedlem)
 Mette Cecilie Skaug (styremedlem)
 Fredrik Anspach (styremedlem)
 Ellen Wettre-Johnsen (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 107
 Omsetning: 17 881 millioner kroner
 Resultat e. skatt: 940 millioner kroner
 Utbytte: 0
 Totalbalanse: 125 635 millioner kroner
 Egenkapital: 11 401 millioner kroner
 Egenkapitalandel: 9,1 %
 Egenkapitalavkastning: 11,8 %

4.2.1 Oslo Pensjonsforsikring AS

Om selskapet

Oslo Pensjonsforsikring AS er heleid av Oslo kommune. Oslo Pensjonsforsikring eier skadeforsikrings-selskapet Oslo Forsikring AS. Oslo Pensjonsforsikring AS er etablert for at Oslo kommune skal ivareta sitt behov for og sin plikt til å tilby sine ansatte kommunal tjenstepensjon eller forsikring mot yrkesskade, død eller ulykke. Tilsvarende er Oslo Forsikring AS opprettet for å dekke kommunens eget skadeforsikringsbehov, som forsikring av bygninger, kjøretøy eller biler. Selskapet kan ikke ha andre kunder enn kommunen selv, samt foretak og aksjeselskap som kommunen eier.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommunes eierskap sikrer at kommunen kan ivareta sitt behov for og sin plikt til å tilby sine ansatte kommunal tjenstepensjon eller forsikring mot yrkesskade, død eller ulykke. Kommunen har valgt å ha sitt eget forsikrings-selskap. Kommunen mener denne formen dekker kommunens behov som kunde til lavest mulige kostnader. Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er å oppnå gode økonomiske resultater, reduserte forsikringskostnader og minimering av finansiell risiko innenfor bærekraftige rammer.

4.3 Selskaper underlagt byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet

Oslo Nye Teater AS

Rosenkrantz gate 10
0159 Oslo

Nettside: www.oslonye.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Jan Beckmann

Teatersjef: Runar Hodne

Styret:

Jan Erik Knarbakk (styreleder)

Lavleen Kaur (styremedlem)

Kristin Marie Felde
(styremedlem)

Tord Karstein Krogtoft
(styremedlem)

Kari Spjeldnæs (styremedlem)

Ingvild Bygdnes
(styremedlem)

Stein Ola Tallerås
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 96,9

Omsetning: 116,7 millioner
kroner

Resultat e. skatt: - 0,2
millioner kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 71,1 millioner
kroner

Egenkapital: 25,8 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 36,4 %

Egenkapitalavkastning: -0,79
%

4.3.1 Oslo Nye Teater AS

Om selskapet

Oslo Nye Teater AS har til formål å drive teatervirksomhet som er tilgjengelig for allmennheten. Barn og unge er en prioritert målgruppe. Teateret reflekterer hovedstadens urbane liv og søker å fremme ny norsk dramatik, og ellers favne et videst mulig repertoar. I et normalår har Oslo Nye Teater til sammen 550-600 forestillinger for et publikum på om lag 160 000 personer.

Selskapet har ikke til formål å skaffe aksjeeiere økonomisk vinning, og det skal ikke betales utbytte. Et eventuelt overskudd fra driften av selskapet skal benyttes til å videreutvikle teatervirksomheten.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune er eier i Oslo Nye Teater AS for å kunne bidra til at alle kan få tilgang til scenekunst. Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene. Kommunens mål som eier er høy kunstnerisk kvalitet til et bredt publikum.

Viken Filmsenter AS

**Engene 44, 3015
Drammen**

Nettside:
www.vikenfilmsenter.no

Eierforhold

Oslo kommune 40 %
Viken fylkeskommune 60 %

Adm. dir./daglig leder:

Ånund Austenå

Styret:

Jon Andreas Steen
(styreleder)
Fadla Dahri (nestleder)
Thea Breivik (styremedlem)
Elin Festøy (styremedlem)
Carsten Aanonsen
(styremedlem)
Kjell Einar Vassdal
(styremedlem)
Gunhild Enger
(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 5,4
Omsetning: 7,7 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 0,08
millioner kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 2,7 millioner
kroner
Egenkapital: 1,3 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 49,6 %
Egenkapitalavkastning:
ikke aktuelt

4.3.2 Viken Filmsenter AS

Om selskapet

Selskapet skal bidra til en faglig og levedyktig utvikling av film- og spillmiljøet i Viken og Oslo, og tilstrebe aktivitet i hele regionen. Dette gjøres ved å forvalte midler til utvikling og produksjon av audiovisuelle produksjoner som kortfilm, dokumentarfilm og animasjonsfilm, bistå med rådgivning overfor bransjen, bidra til utvikling av faglig nettverk, ivareta talentutvikling blant ungdom og å være ressurscenter for arbeid med barn og unge på film- og spillområdet. Selskapet har ikke økonomisk gevinst som formål og kan ikke utdele utbytte.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 40 prosent av aksjene. Målsetting med eierskapet er bidra til utvikling av film- og spillmiljøet i Oslo- og Vikenregionen.

AS Oplandske Dampskibsselskap

Postboks 26, 2802 Gjøvik

Nettside:

www.skibladner.no/om-oss/om-oplandske-dampskibsselskap

Eierforhold

Oslo kommune **0,65** %
Øvrige eiere 99, 35 %

Styret:

Bjørn Blichfeldt (styrets leder)
Tor Rullestad (nestleder)
Finn Bergstrøm (styremedlem)
Björg Synnøve Lien (styremedlem)
Vegard Strand (styremedlem)
Randi Wetterhus Krogstad (styremedlem)
Kirsti Berge (styremedlem)
Tove Beate Skjolddal Karlsen (styremedlem)

4.3.3 AS Oplandske Dampskibsselskap

Om selskapet

Selskapets virksomhet er bevaring av D/S Skibladner som teknisk kulturminne, og samtidig opprettholde dets funksjon som rutegående skip.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune har ingen særskilt begrunnelse for eierskapet i AS Oplandske Dampskibsselskap. Kommunen foretok kjøpet i 1967, og eier 100 aksjer, det vil si 0,65 prosent av aksjene i selskapet. På bakgrunn av kommunens lave eierandel er det ikke hentet inn nøkkeltall for 2021.

Oslo Filmfond AS

Nettside:
www.oslofilmfond.no

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Linda Netland

Styret:

Stine Helgeland (styreleder)

Ulrik Imitaz Rolfsen
 (styremedlem)

Kristin Hellebust
 (styremedlem)

Nora Ibrahim (styremedlem)

Jon Erik Ofstad (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0,5

Omsetning: 9 millioner kroner

Driftskostnad: 1 million

kroner Investering i

prosjekter: 6 millioner

kroner/ført i balansen

Årsregnskap blir samlet for
 2021 og 2022 etter revisjon

4.3.4 Oslo Filmfond AS

Om selskapet

Selskapet ble stiftet juni 2021. Oslo Filmfond AS skal fremme audiovisuell aktivitet og produksjon i Osloregionen og styrke finansieringsgrunnet for audiovisuell produksjon, gjennom tilskudd til og investeringer i audiovisuelle produksjoner. Fondet samarbeidet med Viken filmsenter og Oslo filmkommisjon om filmpolitikk og profilering av region.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune er eier i Oslo filmfond for å legge til rette for produksjon av film i Osloregionen. Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene. Målet med eierskapet er å legge til rette for filmproduksjon av høy kvalitet med særlig fokus på mangfold, bærekraft, lokale historier og talent.

4.4 Selskaper underlagt byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Ruter AS

**Dronningens gate 40, 0154
Oslo**

Nettside: www.ruter.no

Eierforhold

Oslo kommune **60 %**
Viken fylkeskommune 40 %

Adm. dir./daglig leder:

Bernt Reitan Jenssen

Styret:

Kristin Bjella (styreleder)
Silvija Seres (styremedlem)
Øystein Skjeggedal Fjæra
(styremedlem)
Jens Dag Ulltveit-Moe
(styremedlem)
Are Kjensli (styremedlem)
Katharina Marita Anette Sofie
Bruun (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 303
Omsetning: 10 352 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 68 millioner
kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 2 882 millioner
kroner
Egenkapital: 787 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 27 %
Egenkapitalavkastning: 8,6
%

4.4.1 Ruter AS

Om selskapet

Ruter AS er et felles administrasjonsselskap for kollektivtrafikken i Oslo og deler av Viken (tidligere Akershus fylke). Ruter AS skal planlegge, administrere, kjøpe og markedsføre transporttilbudet i Oslo kommune og Akershusområdet av Viken fylke. Formålet med selskapet er å legge grunnlaget for et helhetlig, rasjonelt og markedstilpasset kollektivtransportsystem for hele Oslo- og Akershusregionen. Ruter eier ingen transportmidler selv.

Selskapet har ikke til formål å skaffe partene økonomisk vinning, men skal bidra til at Oslo kommune og Viken fylkeskommune når sine mål for samferdselspolitikken. Selskapet deler ikke ut utbytte.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 60 prosent av aksjene i Ruter AS. Resterende aksjer eies av Viken fylkeskommune. Målsetting med eierskapet er å utvikle og opprettholde et godt kollektivtransporttilbud i Oslo.

Sporveien AS

Økernveien 9
Postboks 2857 Tøyen
0608 Oslo

Nettside: www.sporveien.com

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Adm. dir./daglig leder:

Cato Hellesjø

Styret:

Thor Gjermund Eriksen
(styreleder)

Helga Nes (nestleder)

Stine Rolstad Brenna
(styremedlem)

Ola Floberg (styremedlem)

Arne Giske (styremedlem)

Bjørn Kjærland Haugland
(styremedlem)

Sores Yuzer (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 3 589

Omsetning: 5 020 millioner
kroner

Resultat e. skatt: 212,5
millioner kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 12 554,9
millioner kroner

Egenkapital: 3 783,3 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 30,2 %

Egenkapitalavkastning: 5,6 %

4.4.2 Sporveien AS

Om selskapet

Sporveien AS er et integrert kollektivtransportkonsern.

Sporveien eier, forvalter og utfører vedlikehold og oppgraderinger på all infrastruktur til trikk og T-bane, inkludert stasjoner, tunneler og bygninger i Oslo og Viken. Selskapet har også ansvar for utbyggingsprosjekter og forvalter eiendomsmasse knyttet til kollektivtrafikken i Oslo og Viken. Selskapet utfører i tillegg alt vognvedlikeholdet.

Sporveien AS har åtte heleide datterselskaper innen T-bane, trikk, vognmateriell, buss, bussanlegg, eiendom og forvaltning av trafikkreklame. Datterselskapene Sporveien T-banen AS og Sporveien Trikken AS drifter all skinnegående kollektivtrafikk med T-bane og trikk i Oslo og Bærum. Datterselskapet Unibuss AS konkurrerer om anbud i fri konkurranse med andre aktører i bussmarkedet.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene i Sporveien AS.

Målsetting med eierskapet er å opprettholde og utvikle et godt kollektivtransporttilbud i Oslo.

Vaterland Bussterminal AS

**Postboks 21 sentrum
0101 Oslo**

Eierforhold

Oslo kommune **21,5 %**
Viken fylkeskommune 78,5 %

Adm. dir./daglig leder:

Jafar Altememy

Styret:

Tron Bamrud (styreleder)
Mari Barstad (nestleder)
Randi Wisnes Haugen
(styremedlem)
Sidsel Jerkø (styremedlem)
Erling Sæther (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0
Omsetning: 16 millioner
kroner
Resultat e. skatt: 6,2 millioner
kroner
Utbytte: 0
Totalbalanse: 123,9 millioner
kroner
Egenkapital: 120,7 millioner
kroner
Egenkapitalandel: 97,4 %
Egenkapitalavkastning: 5,1 %

4.4.3 Vaterland Bussterminal AS

Om selskapet

Vaterland Bussterminal AS har som formål å drive Oslo bussterminal, ved egen virksomhet eller ved utleie. Selskapet har satt bort driften av bussterminalen til Viken kollektivterminaler FKF, som er et heleid fylkeskommunalt foretak eid av Viken fylkeskommune. Foretaket leier bussterminalen av Vaterland Bussterminal AS.

Bussterminalen skal primært brukes av personer, selskaper eller sammenslutninger som driver ordinær rutedrift eller transport til flyplass. Selskapet har ikke økonomiske formål.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 21,5 prosent av aksjene i Vaterland Bussterminal AS. Resterende aksjer eies av Viken fylkeskommune. Målsetting med Oslos eierskap er å sikre at Oslo har en sentral og effektiv bussterminal.

Veas AS

**Bjerkåsholmen 125, 3470
Slemmestad**

Nettside: www.veas.nu

Eierforhold

Oslo kommune **70,5 %**
Bærum kommune 21,5 %
Asker kommune 8 %

Adm. dir./daglig leder:

Ragnhild Borchgrevink

Styret:

Tore Olaf Rimmereid (styrets leder)

Rune Gjessing (nestleder)

Eli Skrøvset (nestleder)

Gunnar Arne Leganger

(styremedlem)

Bernt Stilluf Karlsen

(styremedlem)

Jorunn Mona Skofteland

Gislefoss (styremedlem)

Ruth Elisabeth Hoksmo Olsen

(styremedlem)

Per Øyvind Engelberg

(styremedlem)

May Rostad (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 99

Omsetning: 357,5 millioner kroner

Resultat e. skatt: 4,1 millioner kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 1 678 millioner kroner

Egenkapital: 635 millioner kroner

Egenkapitalandel: 38 %

Egenkapitalavkastning: ikke relevant

4.4.4 Veas AS

Om selskapet

Veas AS drifter VEAS-anlegget som er Norges største rensesanlegg, og en helt avgjørende bidragsyter i arbeidet med å holde Oslofjorden ren. Selskapet er organisert som et konsern, med datterselskapene Veas Selvkost AS, Veas Marked AS og Veas Næringspark AS. Tidligere var selskapet organisert som et interkommunalt samarbeid mellom Asker, Bærum og Oslo kommune. Selskapene leverer lovpålagte selvkosttjenester til eierkommunene og innbyggerne ved å rense avløpsvann og gjenvinne resursene i form av varme, biogass og jordforbedringsmiddel.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune er eier i Veas AS for å sikre tilgang til viktig infrastruktur som bidrar til å holde Oslofjorden ren. Oslo eier 70,5 prosent av aksjene. Målsettingen med kommunens eierskap er å bidra til en ren Oslofjord som holder god miljøtilstand. Dette innebærer blant annet å ivareta lovpålagte krav til rensing av avløpsvann, og å utnytte ressurser i avløpsvannet på en kunnskapsbasert og fremtidsrettet måte som bidrar til en bærekraftig sirkulær økonomi.

4.5 Selskaper underlagt byrådsavdeling for byutvikling

Frysjaveien 31 Holding AS

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Styret:

Gunnar A. Leganger

(styreleder)

Nina Elisabeth Sunde Kronkvist

(styremedlem)

Lars Eide Frang (styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

(Heleid datterselskap, Nye Frysjaveien 31 AS, i parentes)

Antall årsverk: 0

Omsetning: 11,9 (17,3)

millioner kroner

Resultat e. skatt: 3,0 (10,9)

millioner kroner

Utbytte: 0 (3,0) millioner

kroner

Totalbalanse: 256,5 (230,8)

millioner kroner

Egenkapital: 41 (185,7)

millioner kroner

Egenkapitalandel: 16 % (80,4 %)

Egenkapitalavkastning: 7,3 % (5,9%)

4.5.1 Frysjaveien 31 Holding AS

Om selskapet

Frysjaveien 31 Holding AS eier, gjennom sitt datterselskap Nye Frysjaveien 31 AS, eiendommen Frysjaveien 31 i Oslo. Frysjaveien 31 Holding AS eier 100 prosent av Nye Frysjaveien 31 AS. Selskapet er et såkalt «single purpose»-selskap.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 100 prosent av Frysjaveien 31 Holding AS. Aksjene ble overtatt av Oslo kommune i 2017. Målsetting med eierskapet er å sikre kommunen eiendomsretten til Frysjaveien 31, som planlegges brukt til skoleformål. Oppføring av ny skole er i skolebehovsplan 2022-2031 satt til etter planperioden. Eiendommen leies inntil videre ut.

Grenseveien 91 AS

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Styret:

Gunnar A. Leganger

(styreleder)

Anne-Kristine Lorange Østby

(styremedlem)

Kristin Johnsrud Emilsen

(styremedlem)

Carl Henrik Engel Sagstad

(styremedlem)

Trond Kristian Skjolden

(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0

Omsetning: 3,5 millioner
kroner

Resultat e. skatt: -0,3 millioner
kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 16,5 millioner
kroner

Egenkapital: 15,1 millioner
kroner

Egenkapitalandel: 91 %

Egenkapitalavkastning: -2 %

4.5.2 Grenseveien 91 AS

Om selskapet

Grenseveien 91 AS er et eiendomsselskap som eier en næringseiendom med adresse Grenseveien 91 i Oslo. Selskapet er et såkalt «single purpose»-selskap.

Oslo kommunes eierskap

Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene i Grenseveien 91 AS. Målsettingen med eierskapet er å sikre eiendomsrett til selskapets eiendom som planlegges brukt til skoleformål sammen med naboeiendommen Grenseveien 73. Bystyret i Oslo har i skolebehovsplan 2022-2031 vedtatt at ny barneskole på Ensjø skal stå ferdig til skolestart 2028. Bygget på eiendommen leies inntil videre ut.

Grenseveien 73 AS

Eierforhold

Oslo kommune **100 %**

Styret:

Gunnar A. Leganger

(styreleder)

Anne-Kristine Lorange Østby

(styremedlem)

Kristin Johnsrud Emilsen

(styremedlem)

Carl Henrik Engel Sagstad

(styremedlem)

Trond Kristian Skjolden

(styremedlem)

Nøkkeltall 2021:

Antall årsverk: 0

Omsetning: 3,9 millioner

kroner

Resultat e. skatt: 0,4 millioner

kroner

Utbytte: 0

Totalbalanse: 18,5 millioner

kroner

Egenkapital: 18 millioner

kroner

Egenkapitalandel: 97 %

Egenkapitalavkastning: 2,2 %

4.5.3 Grenseveien 73 AS

Om selskapet

Grenseveien 73 AS er et eiendomsselskap som eier en kombinert bolig- og næringseiendom med adresse Grenseveien 73 i Oslo.

Selskapet er et såkalt «single purpose»-selskap.

Oslo kommunens eierskap

Oslo kommune eier 100 prosent av aksjene i Grenseveien 73 AS. Målsetting med eierskapet er å sikre kommunen eiendomsrett til selskapets eiendom som planlegges brukt til skoleformål sammen med naboeiendommen Grenseveien 91. Bystyret i Oslo har i skolebehovsplan 2022-2031 vedtatt at ny barneskole på Ensjø skal stå ferdig til skolestart 2028. Bygget på eiendommen leies inntil videre ut.

5. Rammeverk for kommunens eierutøvelse og organisasjonsformer

I dette kapittelet gis det en oversikt over de mest sentrale rammene for kommunens eierutøvelse som følger av kommuneloven og selskapslovgivningen. I tillegg omtales EØS-avtalens bestemmelser om offentlig støtte. I tillegg til lovgivning, omtales andre rammer og retningslinjer som er av betydning for kommunens eierutøvelse. Flere av beskrivelsene i dette kapittelet bygger på omtale i kapittel 9 fra Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper.

Kommuneloven åpner for at en kommune kan organisere sin myndighetsutøvelse, tjenesteyting og oppgaveløsning på flere ulike måter. Det følger av kommuneloven § 2-1 at kommunen er eget rettssubjekt og kan ta avgjørelser på eget initiativ og ansvar. Selvstyret utøves innenfor nasjonale rammer. Kommunen står i utgangspunktet fritt til å velge organisasjonsform ved opprettelse av virksomheter. Det følger samtidig noen begrensninger i rettslig rammeverk. Kommuner kan ikke være deltakere i ansvarlige selskap eller kommandittselskaper, jf. selskapsloven § 1-1 femte ledd. Kommunelovens kapittel 14 setter klare rammer for hva slags virksomhet en kommune kan finansiere gjennom låneopptak og hvilke garantier kommunen kan gi til selskaper som ikke driver med lovpålagte tjenester. Videre har forskrift om arbeidsmarkedstiltak krav om at arbeidsmarkedstiltak skal være organisert som aksjeselskap med kommunal aksjemajoritet, jf. § 13-6 første ledd.

Oslo kommune har valgt å organisere sin virksomhet i etater, kommunale foretak og ved eierskap i aksjeselskap. Ved valg av organisering er det flere hensyn som gjør seg gjeldende og en rekke avveininger som må foretas. Dette kan blant annet handle om behov og muligheter for politisk styring, ulike risikovurderinger og kommunens rolle som eier og myndighetsutøver. Som grunnlag for valg av en bestemt organisering, vil det være nødvendig å ha kjennskap til de muligheter og begrensninger som ligger i aktuelle organisasjonsformer.

Kommunen skal ha en klar oppfatning av om organisasjonsformen som er valgt er egnet for det aktuelle tjenesteområdet, og om organiseringen er den riktige løsningen i det langsiktige perspektivet.

Størstedelen av kommunens tjenesteyting og myndighetsutøvelse er organisert gjennom etater. En etat er ingen entydig definert organisasjonsform, men blir brukt som en fellesbetegnelse på virksomheter som følger de vanlige styringslinjene i henhold til kommuneloven. I Oslo kommune betyr det at etatene utleder sin myndighet og sine fullmakter på delegert myndighet fra bystyret. Som følge av at Oslo kommune har en parlamentarisk styreform går hovedstyringslinjen fra bystyret til byrådet, og eventuelt videre til den enkelte byråd og deretter til virksomheten. Styring av etater og myndighet er i stor utstrekning delegert til byråder med ansvar for det aktuelle området. Etater er underlagt byrådets instruksjonsmyndighet og kan være gjenstand for tett faglig og politisk styring. Det er imidlertid en målsetning i Oslo kommune at etater primært skal være gjenstand for en mer overordnet styring hvor det legges vekt på resultater og måloppnåelse fremfor detaljert

oppgavestyring. Etater er en del av kommunen, og kommunen har derfor økonomisk ansvar for alle de forpliktelser en etat måtte pådra seg.

Kommunale foretak egner seg som organisasjonsform for virksomheter med et forretningsmessig preg og lite myndighetsutøvelse, men som man likevel ikke ønsker å skille ut fra kommunen som rettssubjekt. Generelt vil organisering av en virksomhet i et kommunalt foretak gi kommunen større mulighet for å utøve politisk styring og kontroll enn dersom aksjeselskap benyttes som organisasjonsform. Fullmakten til å styre de kommunale foretakene etter kommunelovens kapittel 9 er delegert fra bystyret til byrådet, og deretter til den enkelte byråd som innenfor sitt ansvarsområde har ansvar kommunale foretak. Det er byråden for næring og eierskap som har ansvaret for de tre kommunale foretakene i Oslo kommune.

Formålet med å organisere virksomheter i et aksjeselskap kan begrunnes i et ønske om mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon, mer fleksibilitet til en del av kommunens virksomhet, bedre ansvars- og oppgavefordeling i kommunen, konkurranseutsetting av tjenester, en mer oversiktlig kommuneorganisasjon, endring i rammevilkår eller lovgiving og rekruttering av kompetanse. Bystyret i Oslo kommune har videredelegert fullmakten til å møte og stemme på vegne av kommunen i generalforsamlinger til byrådet. Byrådet har videredelegert dette ansvaret til fagbyråden i den respektive byrådsavdelingen som har forvaltningsansvaret for selskapene. Dette utgjør i dag byråden for næring og eierskap, byråden for finans, byråden for kultur, idrett og frivillighet, byråden for miljø og samferdsel og byråden for byutvikling.

5.1 Kommunale foretak

Et kommunalt foretak er en del av kommunen som juridisk person. Det innebærer at kommunene hefter direkte og ubegrenset for virksomheten. De kommunale foretakene er foruten kommuneloven, underlagt blant annet forvaltningsloven og offentlighetsloven. Kommunen har også arbeidsgiveransvar for de ansatte. Den viktigste forskjellen mellom kommunale foretak og kommunale etater, er at mens all myndighet til en etat er delegert fra kommunestyret nedover i det kommunale hierarkiet, så legger kommuneloven myndighet direkte til et foretaks styre. Dette er et utslag av den mer uavhengig rolle kommunale foretak er tiltenkt.

Bestemmelsene om kommunale foretak fremgår av kommunelovens kapittel 9. Det er bystyret som kan opprette kommunale foretak i henhold til § 9-1 første ledd, og kommunale foretak er en del av kommunen, jf. § 9-2 andre ledd. Regler og instruksjoner som gjelder generelt for kommunen, gjelder også for de kommunale foretakene. Her er det imidlertid visse forbehold som følge av at kommunale foretak i motsetning til etater har et styre, og disse gjelder bare for kommunale foretak så langt de passer. Dette innebærer at kommunen er part i foretakets avtaler og hefter for de forpliktelser foretaket pådrar seg. Foretakenes budsjetter vedtas av bystyret, og foretaket er direkte underlagt bystyrets instruksjonsmyndighet.

Det følger av § 9-4 at foretaket ledes av et styre og en daglig leder. Styrets myndighet er regulert i § 9-8. Styret har myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder foretakets virksomhet, med unntak av personalsaker. Styret skal også føre tilsyn med daglig leders

ledelse av virksomheten. Styret ansetter daglig leder med mindre annet følger av foretakets vedtekter, jf. § 9-11. Foretakets styre rapporterer til eier.

Daglig leder har etter § 9-12 ansvar for daglig ledelse av foretaket. Daglig leder skal sørge for at foretaket drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at foretaket har etablert internkontroll av egen virksomhet, jf. § 9-13. Det er i § 9-12 andre ledd eksplisitt regulert at daglig leder har det løpende personalansvaret, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Dette betyr at styret er ekskludert fra å utøve denne myndigheten og ikke kan tre inn i leders rolle dersom denne er inhabil i en ansettelses- eller personalsak.

I henhold til § 9-17 representeres et kommunalt foretak utad av styret. Styret kan dermed inngå avtaler på kommunens vegne innenfor foretakets formål. Myndigheten kan imidlertid begrenses i foretakets vedtekter. Daglig leder representerer foretaket utad i saker som faller inn under myndigheten beskrevet i § 9-12, jf. § 9-17 tredje ledd.

Oslo kommunes styring av kommunale foretak er regulert gjennom "Instruks for styring av Oslo kommunes kommunale foretak i foretaksmøte» vedtatt 19.12.2019, jf. byråds sak 1127/19. Det fremgår her at byråder som innenfor sitt ansvarsområde har fått fullmakt til å styre kommunale foretak etter kommunelovens kapittel 9, utøver sin myndighet i foretaksmøtet. Dette bidrar til å understreke foretakenes uavhengige situasjon. Ved å begrense instruksjon og styring til foretaksmøtene, hindrer dette at foretakene eksponeres for tett politisk styring. Dette innebærer at foretaksformen kan egne seg bedre for virksomheter som opererer i markeder hvor forutsigbare stabile forretningspregede forbindelser er viktig.

5.2 Aksjeselskaper

5.2.1 Selskapsrettslige rammer i aksje-/allmennaksjeloven

Aksjeselskap kan både organiseres som et allmennaksjeselskap (ASA) og et aksjeselskap (AS). For disse selskapene gjelder de alminnelige reglene i aksjeloven (lov 13. juni 1997 nr. 44) og allmennaksjeloven (lov 13. juni 1997 nr. 45). Det som skiller et allmennaksjeselskap fra et aksjeselskap er at i stedet for å være privateid er allmennaksjeselskapet børsnotert, og hvem som helst kan kjøpe aksjer og bli eier. Oslo kommune har ingen allmennaksjeselskap i sin eierportefølje.

I motsetning til de kommunale foretakene er ikke aksjeselskapene en del av kommunens rettssubjekt. Det viktigste særtrekket ved aksjeselskapsformen er at eierne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser, annet enn for innskutt kapital. Det betyr at selskapets kreditorer ikke kan kreve at aksjeeierne personlig dekker gjelden til selskapet. Selskapenes kreditorer kan derfor ikke rette krav mot Oslo kommune for gjelden og forpliktelsene til selskapene som kommunen eier aksjer i. Som motstykke til denne ansvarsbegrensningen rår ikke selskapets eiere fritt over selskapets inntekter og formue. Dersom kommunen som eier vil ta verdier ut av selskapet, må det skje gjennom reglene for utdeling i aksjeloven § 3-6, for eksempel i form av utbytte.

Aksjeselskapets øverste organ er generalforsamlingen, som består av aksjeeierne i selskapet. Det rettslige grunnlaget for kommunens eiermyndighet i et aksjeselskap er aksjeloven § 5-1 første ledd, som har følgende ordlyd: «Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet». Generalforsamlingen kan treffe avgjørelser i saker som ifølge lov eller vedtekter ikke skal treffes i andre selskapsorganer.

Generalforsamlingen skal i henhold til aksjeloven blant annet velge styre, fastsette styregodtgjørelse, godkjenne årsregnskap og eventuell årsberetning, beslutte utdeling av utbytte, velge revisor og godkjenne revisors godtgjørelse, samt vedta kapital- og vedtektsendringer. Generalforsamlingen står i et overordningsforhold til styret, og kan dermed instruere styret, ved å gi generelle eller spesielle instruksjoner i en sak, jf. aksjeloven § 5-1. Generalforsamlingens instruksmulighet er imidlertid begrenset av både lovgivningen og vedtekter.

Selskapets ledelse og ledelsens oppgaver, ansvar og saksbehandling reguleres av aksjeloven kapittel 6. Forvaltningen av selskapet hører under styret. Det er styrets oppgave å sørge for at selskapets virksomhet er forsvarlig organisert. Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret skal videre holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret tilsetter daglig leder, så fremt det ikke er vedtektsfestet at dette skal gjøres av generalforsamling. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet for øvrig. Daglig leder står for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt.

I Oslo kommune er fullmakten til å delta på generalforsamling i aksjeselskapene delegert til byrådet, som igjen har delegert fullmakten til den ansvarlige byråden, jf. delegasjonsvedtak DV-0279 og DV-0280 fra 1997.

5.2.2 EØS-avtalen – forbud mot statsstøtte

EØS-avtalen har i artikkel 61 (1) et forbud mot offentlig støtte. Dette begrenser kommunens mulighet til å vektlegge ikke-kommersielle hensyn i eierutøvelsen av selskaper som driver økonomisk aktivitet. Formålet med forbudet er å skape like konkurransevilkår.

Det er seks vilkår som må være oppfylt for at et tiltak skal defineres som offentlig støtte etter EØS-avtalens artikkel 61 (1): i. mottaker av støtten må være et foretak, ii. støtten må være gitt av det offentlige, iii. støtten må tilgodese enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer eller tjenester, iv. støtten må innebære en økonomisk fordel for mottakeren, v. støtten må virke konkurransevridende, og vi. støtten må kunne påvirke samhandelen mellom EØS-land.

Det er *markedsaktørprinsippet*, utviklet av EU-domstolen og Europakommisjonen, som avgjør om investeringer innebærer en fordel for et foretak og kan utgjøre offentlig støtte etter EØS-avtalens artikkel 61 (1). Dette innebærer at kommunen må operere i samsvar med markedsaktørprinsippet når den investerer i et foretak, gitt at alle kriteriene i EØS-avtalens artikkel 61 (1) er oppfylt, for å unngå at en investering blir offentlig støtte. Den europeiske frihandelsforbunds (EFTA) overvåkningsorgan (ESA) kontrollerer hvorvidt regelverket for offentlig støtte overholdes i Norge. Spørsmålet kan også prøves av norske domstoler.

5.2.3 Retningslinjer

5.2.3.1 Dagens prinsipper for god eierstyring av aksjeselskaper i Oslo kommune

Bystyret vedtok i 2012 dagens eierskapsprinsipper for Oslo kommune, jf. behandling av byrådssak 273/11 i bystyresak 98/12 om Oslo kommunes prinsipper for god eierstyring av aksjeselskaper. Saken beskriver hvordan byrådet skal utøve sitt eierskap i aksjeselskaper hvor kommunen er hel- eller deleier, og fastsetter ti prinsipper for god eierstyring av aksjeselskaper. Prinsippene gjelder som hovedregel for alle selskaper som kommunen har aksjer i, men det ble i byrådssaken understreket at utøvelsen av prinsippene måtte tilpasses kommunens formål med eierskapet og kommunens eierandel i det enkelte selskap.

Oslo kommunes ti eierstyringsprinsipper er i dag:

1. Kommunen vil sette resultatmål for selskapene. Styret har ansvaret for å realisere resultatmålene.
2. Selskapene skal være bevisste sitt samfunnsansvar.
3. Eierbeslutninger og vedtak skal foretas på generalforsamlingen.
4. Aksjonærer skal likebehandles.
5. Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
6. Styrets sammensetning skal kjennetegnes av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
7. Lønns- og incentivordninger skal utformes slik at de fremmer verdiskapingen i selskapet og fremstår som rimelig.
8. Styret skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne.
9. Styrets arbeid skal være strukturert, kompetent og evalueres jevnlig.
10. Det skal være åpenhet knyttet til kommunens eierskap i aksjeselskaper.

5.2.3.2 Strategi for kommunens eierskap i energisektoren

Bystyret fattet i 2004 vedtak om at byrådet skulle legge fram en sak om strategi for kommunens eierskap i energisektoren. Byrådssak 268/05 omhandlet strategi for Oslo kommunes eierskap i energiselskapene. På daværende tidspunkt hadde kommunen dominerende eierposisjoner i selskapene E-CO Energi AS, Hafslund ASA og Viken Fjernvarme AS.

Strategien viste til at hovedformålet med eierskapet var å få avkastning på kommunens tidligere investeringer i energisektoren i form av et høyt og mest mulig forutsigbart utbytte. Energiselskapene skulle ha fokus på sin kjernevirksomhet og kjernekompetanse, og driften av selskapene skulle være mest mulig effektiv, med en lav driftsmessig og finansiell risiko, og uten innslag av høy-risiko investeringer. Strategien pekte videre på at kommunen skulle være en aktiv og ansvarlig eier som skulle ivareta verdier og interesser i selskapene.

Byrådet har siden 2017 gjennomført flere transaksjoner som omfatter energiselskapene. Dette gjelder byrådssakene 72/17 og 72/18, 146/19 og 65/22. Kommunens eierskap har endret seg fra et fragmentert eierskap i tre separate selskaper til et konsentrert eierskap i Hafslund AS som er landets nest største kraftselskap. De nevnte byrådssakene erstatter

tidligere vedtatte strategi for energiselskapene. Det foreligger ikke en ny strategi for eierskapet i Hafslund AS utover det byrådet har fremmet i byråds sak 146/19 og 65/22.

5.2.3.3 Statens prinsipper for god eierutøvelse

Regjeringen Støre la i oktober 2022 fram Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper for Stortinget. I meldingen redegjør regjeringen for retningen i det statlige eierskapet i selskaper, og stadfester statens ti prinsipper for god eierutøvelse. Stortinget behandlet meldingen i februar 2023, jf. Innst. 190 S (2022-2023).

Statens prinsipper for god eierutøvelse er som følger:

1. Staten skal være en aktiv og ansvarlig eier med et langsiktig perspektiv.
2. Staten skal vise åpenhet om statens eierskap, eierutøvelse og stemmegivning på generalforsamling.
3. Statens eierutøvelse skal bidra til å nå statens mål som eier. Dette skjer gjennom forventninger til selskapene, stemmegivning på generalforsamling og annen eierutøvelse.
4. Statens eierutøvelse skal legge til grunn selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom eier, styre og daglig leder, samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.
5. Statens eiermyndighet i selskapet skal utøves på generalforsamling.
6. Styret har ansvaret for å forvalte selskapet. Staten skal vurdere selskapets måloppnåelse og arbeid med statens forventninger og styrets bidrag til dette.
7. Relevant kompetanse skal være hovedhensynet ved statens arbeid med styresammensetting. Gitt kompetanse skal staten vektlegge kapasitet og mangfold.
8. Statens eierskap skal utøves i tråd med selskapsrettens prinsipp om likebehandling av aksjeeiere.
9. Statens eierrolle skal skilles fra statens øvrige roller.
10. Statlig eierskap skal ikke urettmessig medføre andre konkurransevilkår, verken fordeler eller ulemper, sammenlignet med selskaper uten statlig eierandel.

De vesentligste endringene i statens eierskapspolitikk er redegjort for i Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper. Endringene er blant annet at hensynet til bærekraft i statens mål som eier er tydeliggjort og forsterket, det er beskrevet nye og videreutviklede begrunnelser for statlig eierskap og det er kommet til flere og tydelige forventninger til selskapene. Dette gjelder særlig områdene klima, naturmangfold og økosystemer, risikostyring, åpenhet og rapportering, arbeidsvilkår og lønn og godtgjørelse.

5.2.3.4 Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) består av ulike interessegrupper for eiere, utstedere av aksjer og Oslo Børs. Utvalget utarbeider og oppdaterer Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse. Formålet med anbefalingen er at selskaper som er notert på regulerte markeder i Norge skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rollefordelingen mellom aksjeeiere, styret og daglig ledelse, utover det som allerede følger av lovgivningen. Anbefalingen skal bidra til å styrke tilliten til selskapene blant aksjeeiere, i

kapitalmarkedet og hos andre interessenter. Anbefalingen er i hovedsak rettet mot selskapenes styrer, men flere av anbefalingene er også relevante for eiere.

Anbefalingen supplerer Oslo kommunes egne prinsipper for god eierstyring. Det er viktig å understreke at NUES er ment for selskap med aksjer som er notert på regulerte markedsplasser i Norge. Der det er motstrid mellom kommunens prinsipper og eierforventninger og anbefalingen, gjelder kommunens rammeverk.

5.2.3.5 KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

Kommunesektorens organisasjon, KS, ga i 2020 ut et eget hefte med anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Formålet med heftet er å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for å få til en god eierstyring av selskaper og foretak. Heftet skal også gi kunnskap til styremedlemmer i foretak og selskaper om god selskapsledelse og praktisering av roller og oppfølging når styringsformer endres. Der det er motstrid mellom kommunens prinsipper og eierforventninger og eksternt regelverk, gjelder kommunens rammeverk.

5.2.3.6 OECDs retningslinjer for eierstyring av selskaper

OECD har retningslinjer for anti-korrupsjon og integritet (anti-korrupsjonsretningslinjene) og eierstyring og selskapsledelse (eierstyringsretningslinjene) av selskaper med statlig eierandel. Retningslinjene inneholder anbefalinger knyttet til rammevilkår for statlig eierskap og god eierutøvelse av selskaper med statlig eierandel. Retningslinjene er rettet mot myndighetene i medlemslandene, men gir gjennom beskrivelse av god praksis også veiledning til styret og daglig leder i selskaper med statlig eierandel. Retningslinjene er et supplement til OECDs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse.

OECD peker på at anbefalingene i retningslinjene så langt det lar seg gjøre også bør anvendes i eierstyring av selskaper hvor lokale og regionale myndigheter har eierandel. Der det er motstrid mellom kommunens prinsipper og eierforventninger og eksternt regelverk, gjelder kommunens rammeverk.

6. Forslag om samlet rapportering til bystyret

Bystyret har tidligere vedtatt at byrådet årlig skal fremme en orienteringssak for hvert enkelt aksjeselskap med styrets årsberetning, årsregnskap og protokoll fra generalforsamling, jf. bystyresak 67/99. I tillegg er det vedtatt at det i denne saken bør informeres om andre vesentlige saker som berører aksjeselskapene.

Gjeldende praksis er at det fremmes separate saker til bystyret for hvert enkelt selskap. Det utarbeides derfor et stort antall byrådssaker hvert år. Byrådet mener det kan stilles spørsmål om dette er en hensiktsmessig måte å sikre at bystyret får god innsikt og forståelse for virksomheten i selskapene.

Oslo kommune har et betydelig eierskap, og åpen og tilgjengelig informasjon om det samlede eierskapet er viktig for å sikre legitimitet til kommunens eierskap. Den fragmenterte rapporteringen som praktiseres i dag ivaretar ikke dette i tilstrekkelig grad. Byrådet mener at

en samlet rapportering bedre kan ivareta dette hensynet. En samlet årlig redegjørelse over utviklingen i samtlige selskaper gir også bystyret en bedre oversikt over utviklingen under ett. En samlet rapportering vil også gjøre det enklere å tilgjengeliggjøre rapporteringen til innbyggerne i Oslo.

I dag fremmes de fleste årsoppgjørssakene før bystyret tar sommerferie. Dette gjennomføres ikke konsekvent fordi aksjeselskaper har frist til utgangen av juni til å gjennomføre ordinær generalforsamling. Det kan derfor skje at enkelte selskaper ikke rekker å gjennomføre sine generalforsamlinger i tide til at bystyret får behandlet byrådsakene før sommeren. En konsekvens av å samle rapporteringen vil innebære at en samlet rapportering ikke kan behandles av bystyret før etter sommerferien. Aksjeselskapene er ikke en del av kommunen som rettssubjekt og det vil derfor ikke ha konsekvenser for bystyrets behandling av kommunens regnskap som normalt skjer i juni. Byrådet ser at det ville vært en fordel å ha en samlet oversikt klar til bystyrebehandling i juni. Samtidig vil det være en klar fordel for bystyret å få en samlet oversikt og samlet behandling av aksjeselskapene. Det legges opp til at byrådsavdeling for næring og eierskap koordinerer arbeidet med den samlede årlige rapportering av årsoppgjøret til bystyret.

Byrådet foreslår at det etableres en ny praksis der bystyret får en samlet årlig rapportering.

7. Forslag om nye prinsipper for eierstyring for Oslo kommune

Byrådets ti eierstyringsprinsipper ble innført i byrådsak 273/11, jf. omtale i kap. 5.2.3.1. Prinsippene har ligget til grunn for Oslo kommunes eierskapsutøvelse i aksjeselskaper. Det har vært bred politisk enighet om rammene for prinsippene. Prinsippene gir forutsigbarhet for både selskapene og kommunen om hvilke rammer som ligger til grunn for eierskapet. Samtidig har det gått over ti år siden prinsippene ble vedtatt. Forventninger til kommunens eierskap har endret seg. Eierskapet til kommunen er også endret, blant annet ved at Hafslund ASA ble tatt av børs i 2017.

Byrådet foreslår derfor å justere prinsippene. Det foreslås syv prinsipper for eierstyring som i stor grad baserer seg på dagens etablerte prinsipper. Byrådet mener prinsippene bedre avspeiler hva slags eierskap Oslo kommune har i dag. Sammen med Oslo kommunes eierforventninger og retningslinjer for styregodtgjørelse og lederlønn, legger prinsippene grunnlaget for hvordan kommunen utøver sitt eierskap.

Byrådet understreker at Oslo kommune skal være en ansvarlig og aktiv eier med et langsiktig perspektiv. Som en *ansvarlig eier* fremmer kommunen ansvarlighet i selskapene. Selskapene skal drives på en ansvarlig måte, som innebærer å opptre etisk forsvarlig og identifisere og håndtere selskapets påvirkning på omgivelsene de opererer i.

At kommunen skal være en *aktiv eier* har byrådet gjennom de siste syv årene vist at den kan være. Å være en *aktiv eier* innebærer at kommunen engasjerer seg i selskapene for å påvirke selskapets strategi og handlinger. Dette skjer blant annet i eierdialogen og gjennom å stille tydelige forventninger. Byrådet vil likevel understreke at byrådet gjør dette innenfor de grensene som gjelder for eierskapsutøvelsen. Oslo kommune har et *langsiktig perspektiv* på

sitt eierskap. Et godt eksempel på dette er de eiergrepene byrådet har gjennomført i energiselskapene, som forvaltes for å sikre nåværende og fremtidens innbyggere i Oslo.

Prinsipp 2-4 omfatter en beskrivelse av eierskapsutøvelse, mens prinsipp 5-7 omfatter sammensetning av styret og styrets ansvar for kompetansehevende tiltak. Når det gjelder prinsipp 4 om åpenhet, legger byrådet til grunn at selskapene gjør sine generalforsamlingsprotokoller tilgjengelig for allmennheten på en praktisk måte, for eksempel på selskapenes hjemmesider. Bystyret har i eksisterende retningslinjer lagt til grunn en forståelse om at det er eierbyråden som har et ansvar for å sikre opplæring av sittende styremedlemmer. Det fremgår tydelig av prinsipp 7 at ansvaret for å sikre at sittende styremedlemmer har nødvendig kompetanse heretter er et ansvar som ligger til styret.

Oslo kommunes prinsipper for eierstyring

1. Oslo kommune skal være en aktiv og ansvarlig eier med et langsiktig perspektiv.
2. Oslo kommunes eiermyndighet skal utøves på generalforsamlingen. Oslo kommune legger til grunn selskapslovgivningens ansvars- og rolledeling mellom eier, styre og daglig leder.
3. Oslo kommunes eierutøvelse skal bidra til å nå kommunens målsetninger med eierskapet. Dette skjer gjennom eierforventninger og stemmegivning på generalforsamling.
4. Det skal være åpenhet om Oslo kommunes eierskap, eierutøvelse og stemmegivning på generalforsamling.
5. Styret har ansvaret for å forvalte selskapet. Oslo kommunes oppgave som eier er å evaluere styrets måloppnåelse.
6. Relevant kompetanse er hovedhensynet i arbeidet med styresammensetning. Oslo kommune skal aktivt arbeide for mangfold i styrene i tråd med befolkningssammensetningen i Oslo.
7. Det er styrets ansvar å sørge for at det etableres rutiner for å sikre at nødvendig kompetanse opprettholdes i styrene. Styret skal gjennomføre en egevaluering minst hvert annet år og rapportere til eier.

8. Oslo kommunes eierforventninger til aksjeselskapene

8.1 Innledning

Oslo kommune ønsker å bidra til at det stilles tydelige forventninger til selskapene. Tydelig kommunikasjon av forventningene bidrar også til åpenhet om hva kommunen som eier er opptatt av, og vil følge opp i eierutøvelsen. Oslo kommunes forventninger bygger på statens forventninger til sine selskaper slik disse er beskrevet i kapittel 11 i Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper. Statens forventninger bygger igjen i stor grad på internasjonal god praksis og internasjonalt anerkjente retningslinjer. Kommunens forventninger er likevel tilpasset selskapenes egenart og kommunens eget regelverk på enkelte områder.

Flere av aksjeselskapenes forpliktelser er regulert i lover og forskrifter. Den mest sentrale loven er aksjeloven, men også regnskapsloven, som blant annet regulerer styrets finansielle rapportering. Etter regnskapsloven skal store selskaper også informere om forhold som

gjelder miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling, ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. Det er en selvfølge at selskapene følger lover og regler som de omfattes av. Samtidig vil kommunen presisere at det i denne meldingen stilles høye forventninger til selskapene, som i flere tilfeller strekker seg lengre enn lovkravene.

Selskapene som kommunen har eierandel i er ulike, blant annet når det gjelder størrelse, bransje og formål med eierskapet. For eksempel eier kommunen fem eiendomsselskaper hvor det primære formålet med eierskapet er å sikre kommunen rett til eiendommer som planlegges benyttet eller allerede benyttes til skoleformål. Kommunen eier videre seks arbeidsmarkedsbedrifter med målsetting om å tilrettelegge for at flere har mulighet til å ta del i og bli inkludert i arbeidslivet. Kommunen eier Hafslund som er et fornybarkonsern med et bredt spekter av eierskap innenfor den fornybare verdikjeden, og eierskapet i selskapet skal blant annet sikre et stabilt, høyt og forutsigbart utbytte for kommunen. Eierskapet i Oslo Pensjonsforsikring AS skiller seg vesentlig fra kommunens direkte eierskap i andre selskaper. Oslo Pensjonsforsikring har som en av sine primære oppgaver å forvalte finansielle eiendeler som fond, obligasjoner og eiendom. Som livsforsikringsselskap er selskapet også underlagt lovkrav til forvaltning av midlene, som blant annet setter rammer for håndteringen av klimahensyn. Generelt må selskapenes arbeid på de ulike forventningsområdene tilpasses selskapenes egenart, størrelse, risiko og hva som er vesentlig for det enkelte selskap. Det legges til grunn at selskapene rapporterer om hvordan forventningene er fulgt opp, og eventuelt hvorfor de ikke er fulgt opp.

Byrådet mener også at det bør gjøres et skille mellom kommunens forventninger som gjelder alle aksjeselskaper og kommunens forventninger som gjelder store aksjeselskaper. Det er viktig at kommunen ikke setter forventninger så høyt at det går utover selskapets evne til å nå formålet til selskapene. Mange av selskapene med kommunalt eierskap har begrensede ressurser og er derfor ikke underlagt samme forventninger som de store selskapene. Det er etter byrådets vurdering feil å stille forventninger som vil kreve at de mindre selskapene bruker administrative ressurser som går utover de tjenestene selskapene tilbyr. Byrådet foreslår derfor at det skilles mellom forventninger som stilles til de store selskapene og til de øvrige. Byrådet foreslår at det settes en grense som gjør at det stilles mer omfattende forventninger til selskaper som har en størrelse og et omfang som er betydelig. I Oslo kommunes eierportefølje utgjør dette Hafslund AS, Fjellinjen AS, Oslo pensjonsforsikring AS, Ruter AS og Sporveien AS.

Kommunens forventninger til selskapene fremgår av kulepunkter i dette kapitlet. Det skilles mellom forventninger som gjelder alle aksjeselskaper og forventninger som gjelder store aksjeselskaper. Under kulepunktene forklares forventningene nærmere.

8.2 Oslo kommunes forventninger som skal gjelde for alle aksjeselskaper

Oppsummering av forventninger som gjelder for alle:

Ambisjoner, mål og strategier

- Selskapet utarbeider og implementerer ambisjoner og tydelige mål og strategier

- Selskapet inkluderer arbeidet med FNs bærekraftsmål i selskapets strategier og arbeider aktivt med å følge dette opp i daglig drift.
- Selskapets risikovurdering er en integrert del av selskapets strategier.
- Selskapet definerer tydelige prestasjonsindikatorer og måler selskapets måloppnåelse og gjennomføring av strategiene.

Oslomodellen

- Selskapet følger Oslomodellen og jobber aktivt for et seriøst og anstendig arbeidsliv.

Mangfold, likestilling og inkludering

- Selskapet har tydelige mål og tiltak for å fremme og utløse verdien av økt mangfold, likestilling og inkludering i alle deler av organisasjonen.
- Selskapet arbeider planmessig med utvikling og rekruttering av medarbeidere i tråd med selskapets mål og strategier innen mangfold, likestilling og inkludering.

Etisk regelverk

- Selskapene har en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, og utarbeider et etisk regelverk, som minst tilsvarer kommunens eget.
- Selskapenes etiske regelverk er offentlig tilgjengelig.

Miljøsertifisering og klimaregnskap

- Selskapet har et miljøledelsessystem og er miljøsertifisert (ISO14001/EMAS/Miljøfyrtårn).
- Selskapet fører årlig klimaregnskap, identifiserer vesentlige utslippskilder og setter mål om å redusere sitt klimafotavtrykk.
- Selskapet stiller mest mulig ambisiøse klima- og miljøkrav til sine leverandører.
- Klimaarbeidet er forankret i selskapets strategi.

Rapportering

- Selskapet er ledende i arbeidet med åpenhet og rapportering og benytter anerkjente rapporteringsstandarder.
- Selskapet fremmer en åpenhetskultur og er åpen om og rapporterer på alle vesentlige forhold slik at informasjonen gir eiere og allmennheten et rettviseende bilde av virksomheten.

Risikostyring

- Selskapet har effektiv strategisk og operasjonell risikostyring og god internkontroll som er integrert i selskapets strategi- og beslutningsprosesser.

8.2.1 Ambisjoner, mål og strategier

Oslo kommune forventer at:

- Selskapet utarbeider og implementerer ambisjoner og tydelige mål og strategier.
- Selskapet inkluderer arbeidet med FNs bærekraftsmål i selskapets strategier og arbeider aktivt med å følge dette opp i daglig drift.
- Selskapets risikovurdering er en integrert del av selskapets strategier.

- Selskapet definerer tydelige prestasjonsindikatorer og måler selskapets måloppnåelse og gjennomføring av strategiene.

Oslo kommune er opptatt av at selskapene har en ambisjon, det vil si et syn på hensikten ved at selskapet eksisterer. Selskapets ambisjon beskriver selskapets rolle i samfunnet, inkludert hvilken langsiktig nytte selskapet gir sine kunder, lokalsamfunn og andre interessenter. En veldefinert ambisjon kan gi retning til selskapets arbeid med blant annet strategi, kultur og langsiktig kapitalallokering. Selskapenes ambisjon og rolle i samfunnet vil ofte følge av kommunens formål med eierskapet.

Oslo kommune er videre opptatt av at styret utarbeider tydelige mål og strategier. Tydelige mål og strategier gir selskapet retning og forventes å bidra til at selskapet prioriterer og allokerer ressurser der bidraget til måloppnåelse er størst. Styret er ansvarlig for å fastsette ambisjoner, mål og strategier. Som en langsiktig eier er samtidig Oslo kommune opptatt av å ha dialog med selskapet om dette, herunder om hva som underbygger selskapets mål og strategier og hvordan disse operasjonaliseres og følges opp. Styret bør presentere selskapets strategi for Oslo kommune minst hvert annet år.

FNs bærekraftsmål er verdens felles «arbeidsplan» for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Nasjonalt er det en forventning om at kommuner og fylkeskommuner benytter de virkemidlene de har for å ta inn de 17 bærekraftsmålene som et grunnlag i all planlegging. Oslo kommune er en bærekraftskommune med sentrale planer og satsinger knyttet til alle bærekraftsmålene, jf. byrådssak 352/19 om oppfølging av bærekraftsmålene. Oslo kommune er opptatt av at selskapene jobber helhetlig med bærekraftsmålene, tilpasset selskapets virksomhet.

Ulike mål og strategier medfører ulike risikoer. Fastsettelse av hvor mye og hvilke typer risikoer selskapet er villig til å ta er en del av styrets strategiarbeid. En bevisst risikovurdering er en del av godt strategiarbeid og kan være vesentlig for selskapets måloppnåelse.

Det er avgjørende for oppnåelse av selskapets mål at strategien implementeres i virksomheten på en god måte. Utarbeidelse av relevante prestasjonsindikatorer kan bidra til å lede selskapet i riktig retning, til gjennomføring av strategier og til bedre og faktabasert beslutningsgrunnlag. Gode prestasjonsindikatorer gjør at eiere, styre og ledelse kan følge opp selskapets måloppnåelse og tiltak.

Generelt må selskapenes arbeid på disse punktene tilpasses selskapenes størrelse og kompleksitet.

8.2.2 Oslomodellen

Oslo kommune forventer at

- Selskapet følger Oslomodellen og jobber aktivt for et seriøst og anstendig arbeidsliv.

Oslo kommune arbeider kontinuerlig med å forebygge og bekjempe korrupsjon, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, samt fremme respekt for menneskerettigheter og folkeretten i sine leverandørkjeder. Dette inkluderer arbeid som skal forhindre utnyttelse og ekskludering av sårbar arbeidskraft. Som et ledd i dette arbeidet vedtok byrådet i 2017 Oslomodellen.

Oslomodellen består av en rekke seriøsitetskrav og sosiale krav som skal brukes i kommunens bygge-, anleggs-, tjeneste- og vareanskaffelser. Oslomodellen omfatter blant annet krav til bruk av hovedsakelig fast ansatte i minst 80 prosent stilling, minst 50 prosent faglærte arbeidere og 10 prosent lærlinger, samt begrensninger i bruk av antall ledd underleverandører i vertikal kjede. Oslomodellen omfatter også krav til lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn tariff, krav om betaling av lønn til medvirkende arbeiders bankkonto og forbud mot kontant betaling.

I 2018 besluttet byrådet at Oslomodellen skulle innføres for aksjeselskapene så langt det er mulig. I dette ligger det en naturlig avgrensning mot selskaper der kommunen ikke har flertall. Byrådet forventer fremover at alle selskaper som Oslo kommune har eierskap i følger Oslomodellen. Staten har også startet et arbeid med å etablere en nasjonal seriøsitetsmodell, Norgesmodellen. I all hovedsak er forslagene i første steg av Norgesmodellen allerede en del av Oslomodellen, og Norgesmodellen antas å støtte opp under kommunens intensjon med Oslomodellen.

Det kan være gode grunner for at enkelte selskaper ikke kan følge alle kravene i Oslomodellen. I de tilfelle det ikke er mulig for selskapene å følge Oslomodellen, forventer byrådet at selskapene i årsberetningen redegjør for hvorfor den ikke følges.

I 2022 ble lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) vedtatt. Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt sikre allmenheten tilgang på informasjon. Loven pålegger alle større norske virksomheter en informasjonsplikt og en plikt til å gjennomføre og redegjøre for aktsomhetsvurderinger. Oslo kommune forventer at selskapene aktivt avklarer om de er omfattet av åpenhetsloven.

8.2.3 Mangfold, likestilling og inkludering

Oslo kommune forventer at:

- Selskapet har tydelige mål og tiltak for å fremme og utløse verdien av økt mangfold, likestilling og inkludering i alle deler av organisasjonen.
- Selskapet arbeider planmessig med utvikling og rekruttering av medarbeidere i tråd med selskapets mål og strategier innen mangfold, likestilling og inkludering.

Som arbeidsgiver har Oslo kommune i en årrekke jobbet aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. I 2001 vedtok bystyret målet om at kommunens ansatte skal gjenspeile mangfoldet i byens befolkning, jf. bystyresak 2001/219. Målsettingen ble senere konkretisert og fulgt opp i bystyresaken «*Mangfoldets muligheter - om OXLO, Oslo Extra Large*», jf. bystyresak 2013/129. Vedtaket forplikter kommunale virksomheter til å innarbeide mål for mangfold i strategiplaner og sentrale styringsdokumenter. Oslo kommune forventer at selskaper kommunen har eierinteresser i jobber aktivt med mangfold, likestilling og inkludering.

Med mangfold menes flerkulturelt mangfold, kjønns- og seksualitetsmangfold, funksjonsmangfold, og interseksjonalitet, se figur 1. Mangfold i bakgrunn og erfaring bidrar til ulike perspektiver som gir selskaper et bredere grunnlag for å treffe gode beslutninger.

Befolkningsstatistikk for Oslo kommune viser at 34 prosent av Oslos befolkning har innvandrerbakgrunn. For å sikre legitimitet bak eierskapet til kommunen er det også viktig at mangfoldet i befolkningen gjenspeiles i selskapene blant styrer, ansatte og ledere. Det er

imidlertid stor underrepresentasjon av styremedlemmer med innvandrerbakgrunn i selskapene. I sluttrapporten «Hvordan styrke rekruttering av ledere, ansatte og styremedlemmer med minoritetsbakgrunn i Oslo kommune» utarbeidet av Utviklings- og kompetanseetaten i 2022 fremgår det at kun 7 prosent av styremedlemmene i kommunens eierskapsportefølje har innvandrerbakgrunn. Tilsvarende viser forskning lagt frem i ovennevnte rapport at mål for mangfoldsrekruttering er svakt forankret i norsk arbeidsliv. Hovedfunn fra forskningen er at det må legges til rette for mangfold i hele organisasjonen, og arbeides systematisk og langsiktig for å lykkes med mangfoldsrekruttering. Byrådet ønsker at selskapene utløser verdien av økt mangfold og likestilling ved å sette tydelige mål og tiltak for å realisere dette over tid.

Alle norske virksomheter har også en plikt etter likestilling- og diskrimineringsloven å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Arbeidsgivere med mer enn 50 ansatte har plikt til å redegjøre for likestillingsarbeidet i årsberetningen eller annet offentlig dokument. Styrene i aksjeselskaper har videre en lovfestet plikt før å sørge for at aktivitetsplikten oppfylles. Det er fortsatt for få kvinner i toppen av norsk næringsliv, og Oslo kommune er opptatt av at selskapene jobber for jevnere kjønnsfordeling og likelønn mellom kvinner og menn.

Oslo kommune forventer at selskapene redegjør for hvordan de jobber med mangfold, likestilling og inkludering i selskapenes årsrapport.

Som eier vil Oslo kommune også jobbe aktivt med å rekruttere personer i styrene som ivaretar målsettingen om mangfold, likestilling og inkludering. Dette vil fremgå av en egen handlingsplan for å styrke rekrutteringen av ledere, ansatte og styremedlemmer med minoritetsbakgrunn i Oslo kommune, som byrådet forventer blir ferdigstilt i løpet av 2023. Relevante tiltak i handlingsplanen vil bli fulgt opp i fremtidig rekruttering av styremedlemmer. Oslo kommunes målsetting er at 25 prosent av styremedlemmene representerer mangfoldet innen 2026. I tillegg vil kommunen overholde kommunelovens krav om representasjon av begge kjønn i styret der kommunen eier minst 2/3 av aksjene, jf. § 21-1. Kompetansehensynet vil fremdeles være det styrende hensynet i styreutvelgelsen.

Figur 1.

8.2.4 Etisk regelverk

Oslo kommune forventer at

- Selskapene har en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, og utarbeider et etisk regelverk, som minst tilsvarer kommunens eget.
- Selskapenes etiske regelverk er offentlig tilgjengelig.

Selskapene kommunen har eierinteresser i forvalter felleskapets ressurser. Selskapene bør derfor drives på en måte som samsvarer med innbyggernes oppfatninger om rett og galt. Etikk handler om bygging av tillit og er grunnleggende i forvaltningen av felleskapets verdier. Oslo kommune forventer at selskapene har etiske regler som minst tilsvarer kommunens egne etiske regler. Det etiske regelverket skal ikke være løsrevet, men være en innarbeidet del av selskapets strategi og virksomhetsstyring. Etikk bør forenes i tekningen for hele virksomheten, i alt fra valg av samarbeidspartnere og investeringer i miljø til de ansattes arbeidsvilkår. For å legge til rette for at styret og selskapets ansatte har et aktivt forhold til retningslinjene bør de diskuteres og jobbes med årlig. Det bør fremgå av selskapets årsrapport hvordan dette skjer.

Oslo kommune forventer at selskapene sørger for at selskapets etiske regelverk er tilgjengeliggjort og forstått av alle ansatte. Selskapets etiske regelverk bør være offentlig og lett tilgjengelig.

8.2.5 Miljøsertifisering og klimaregnskap

Oslo kommune forventer at

- Selskapet har et miljøledelsessystem og er miljøsertifisert (ISO14001/EMAS/Miljøfyrtårn).
- Selskapet fører årlig klimaregnskap, identifiserer vesentlige utslippskilder og setter mål om å redusere sitt klimafotavtrykk.
- Selskapet stiller mest mulig ambisiøse klima- og miljøkrav til sine leverandører.
- Klimaarbeidet er forankret i selskapets strategi.

I byråds sak 273/11 fremgår det at byrådet vil at selskapene som kommunen har eierskap i skal vise samfunnsansvar. I dette eierprinsippet fremgikk det videre at selskapene skal være bevisste sitt miljøansvar og at selskapene burde ha en miljøeffektiv drift der verdiskaping skjer til lavest mulig miljøbelastning. Selskapene ble videre oppfordret til å miljøsertifisere egen virksomhet, jf. bystyrets vedtak 167/03.

Samfunnets og næringslivets egne forventninger til samfunnsansvar, bærekraft og miljøledelse har utviklet seg siden eierprinsippene ble etablert i 2011. Særlig har utviklingen vært stor på klimafeltet, og kravene til norske selskaper forventes å strammes ytterligere inn fremover når EU setter nye standarder for klima og miljøledelse med en rekke nye reguleringer.

I klimastrategi for Oslo mot 2030 fremgår det at kommunen gjennom eierstyring skal arbeide for at føringene som legges i kommunens anskaffelsesstrategi også følges opp i aksjeselskapene. Krav til leverandører er mulig blant de mest effektive virkemidlene selskapene har for å redusere sine indirekte og forbuksbaserte utslipp. Oslo kommune forventer derfor at selskapene stiller mest mulig ambisiøse klima- og miljøkrav til sine leverandører. Det kan oppstå situasjoner der det ikke er mulig for selskapene å velge leverandører som tilfredsstillende ambisiøse klima- og miljøkrav. Dersom det innenfor rimelighet er mulig å dokumentere merkostnadene forventer Oslo kommune at selskapene gjør det.

Oslo kommune har ambisiøse klimamål og våre selskaper må følge opp for at disse skal nås. I tråd med dette forventer Oslo kommune at selskapene som kommunen eier har et bevisst forhold til klima og miljø, og at de har systemer for klima- og miljøledelse som tilrettelegger for at de reduserer sitt klimafotavtrykk. Dette er i tråd med forventninger som kommunen stiller til private bedrifter som kommunen samarbeider med gjennom sitt klimanettverk Næring for klima, og anses velegnet også for selskaper kommunen har eierandel i. Forventingene kan og bør oppdateres jevnlig i takt med utvikling på klima- og miljøfeltet.

8.2.6 Rapportering

Oslo kommune forventer at:

- Selskapet er ledende i arbeidet med åpenhet og rapportering og benytter anerkjente rapporteringsstandarder.
- Selskapet fremmer en åpenhetskultur og er åpen om og rapporterer på alle vesentlige forhold slik at informasjonen gir eiere og allmennheten et rettvise bilde av virksomheten.

God rapportering er en forutsetning for god eierstyring. Tilgang på relevant informasjon til riktig tid gjør det mulig for kommunen å vurdere selskapet opp mot målsetting med eierskapet. Åpenhet og rapportering er også en driver for godt strategiarbeid, forretningsutvikling, tilgang på kapital samt operasjonelt og finansielt forbedringsarbeid i selskapet.

Å være ledende i arbeidet med åpenhet og rapportering innebærer at selskapets rapportering er relevant, balansert og sammenlignbar over tid, og at selskapet benytter beste tilgjengelig rapporteringsstandarder på området tilpasset sin virksomhet og bransje. Selskapene må selv vurdere hvilke rapporteringsstandard som er best tilpasset sin virksomhet og som innholdsmessig dekker eierforventningene.

Årsrapporten med årsberetning, årsregnskap og tilhørende noteopplysninger er selskapenes vesentligste informasjonskanal. I tillegg kan selskapene gi informasjon på andre arenaer som for eksempel egne nettsider, som kan bidra til åpenhet om selskapets virksomhet. Det er styret som er ansvarlig for at selskapet rapporterer på en måte som gir et helhetlig bilde av virksomheten. Krav til årsberetning gjelder ikke for små foretak, jf. regnskapsloven § 3-1. Det er likevel ønskelig at alle selskapene utarbeider en årsberetning til eier. For å bidra til bedre eieroppfølging og åpenhet rundt kommunens eierposisjoner bør selskapene opplyse om mer enn minimumskravene fastsatt i lov. Årsberetningen bør blant annet inneholde informasjon om hvordan eiers forventninger er fulgt opp i selskapet.

Oslo kommune forvalter sitt eierskap på vegne av Oslos innbyggere. Dette tilsier at vesentlig informasjon om selskapene også bør være tilgjengelig for innbyggerne. Åpenhet er egnet til å øke tilliten til kommunen og selskapene den forvalter. Tilgang til informasjon bidrar til at innbyggerne kan gjøre seg kjent med kommunens selskaper. Åpenhet er sentralt for at innbyggerne kan ha tillit til at det er rettferdig konkurranse mellom selskapene. For å få til dette er det viktig at selskapene fremmer en åpenhetskultur og legger til rette for at informasjon er lett tilgjengelig.

Oslo kommune forventer at alle selskapene rapporterer minst to ganger i året. For de fem store selskapene er forventningen at de rapporterer fire ganger i året. For selskapene som har egne hjemmesider forventes det at årsrapporten og annen vesentlig informasjon gjøres tilgjengelig på disse sidene.

8.2.7 Risikostyring

Oslo kommune forventer at:

- Selskapet har effektiv strategisk og operasjonell risikostyring og god internkontroll som er integrert i selskapets strategi- og beslutningsprosesser.

Risikostyring og internkontroll er verktøy for gode beslutningsprosesser og god drift i selskapet, og for styret til å føre tilsyn med ledelsen. Dette bidrar til høyere måloppnåelse for selskapet. Enkelte av selskapene som kommunen eier, er større virksomheter som opererer i mer komplekse omgivelser der risikobildet og forretningsmodeller raskt kan endres. Det er derfor vesentlig å identifisere relevant risiko, inkludert risiko som ikke er enkel å tallfeste og som kan være avhengigheter og sårbarheter som går på tvers av sektorer og ansvarsområder. Eksempler på sistnevnte kan være cyber-kriminalitet og sårbarheter knyttet til virksomhetskritisk fysisk og digital infrastruktur.

Effektiv risikostyring forutsetter at risikovurderinger er integrert i selskapets strategi, kjernevirksomhet og beslutningsprosesser. Et godt risikostyringssystem gjør at selskapet kan identifisere, evaluere og rapportere risiko, og legger til rette for at selskapet ved behov kan respondere strategisk, operasjonelt og finansielt for å håndtere og iverksette nødvendige tiltak. Formålet med risikostyring og internkontroll er å håndtere risiko fremfor å eliminere den.

Oslo kommune er opptatt av at styret har en oppfatning om selskapets risikostyring og en internkontroll som er tilpasset selskapets størrelse og kompleksitet. Effektiv risikostyring forutsetter at rapporteringen fra ledelsen til styret gir en balansert fremstilling av alle risikoer av betydning, og hvordan selskapet håndterer disse.

8.3 Oslo kommunes forventninger på klima og miljø som skal gjelde store selskap

8.3.1 Klima, naturmangfold og økosystemer

Oslo kommune forventer at

- a. Selskapet håndterer klima- og naturrisiko og utvikler selskapets strategier for å bidra til å løse klima- og naturkrisen.
- b. Selskapet fastsetter mål og gjennomfører tiltak for å stanse negativ klima- og naturpåvirkning så raskt som mulig, i tråd med Parisavtalen og Montrealavtalen. Selskapet skal sette mål og gjennomføre tiltak for å øke positiv påvirkning på klima, naturmangfold og økosystemer. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig, og selskapet rapporterer om måloppnåelse.
- c. Selskapet rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, samt påvirkning på natur og naturrisiko, så langt som mulig etter anerkjente standarder og tilpasset virksomheten.

FNs klimapanel viser at de globale klimagassutslippene det siste tiåret har fortsatt å vokse i rekordfart. Nivået på investeringer i fremtidens klimaløsninger er i alle regioner og sektorer langt unna det som er nødvendig for å oppfylle Parisavtalens ambisjoner. Byer og næringslivet har en viktig rolle å spille, blant annet ved å utvikle nye utslippsfrie løsninger og forretningsmodeller og ved å etterspørre bærekraftige, klimavennlige varer og tjenester. Byrådet forventer at selskapene integrerer klimahensyn, utslippskutt og klimatilpasning, i planlegging og gjennomføring av selskapenes virksomhet. I dette arbeidet forventer byrådet at selskapene forholder seg til Oslos vedtatte klimamål om 95 prosent utslippskutt, klimarobusthet og reduksjon av indirekte utslipp innen 2030, i likhet med øvrige næringsliv.

Verdens naturverdier er under økende press, blant annet som følge av befolkningsøkning, økonomisk vekst og forbruk av knappe naturressurser. Tap av naturmangfold og svekkelse av økosystemer er sammen med klimaendringene den største miljøutfordringen verden står overfor. Mer effektiv og sirkulær ressursbruk vil spille en viktig rolle i arbeidet med å oppfylle klimamål og ivareta verdifull natur. Dette påvirker også selskapene kommunen har eierskap i.

Byrådet er opptatt av at selskapet identifiserer og håndterer strategisk og finansiell risiko for virksomheten knyttet til klima- og naturkrisen. En stor andel av den globale verdiskapningen er avhengig av natur og økosystemtjenester. Europa har tatt en ledende rolle i det globale klimaarbeidet. Videre utvikling av Europeisk og nasjonal klimapolitikk ventes å påvirke næringslivet i økende grad framover. EU har blant annet utviklet et klassifiseringssystem for bærekraftig økonomisk aktivitet (taksonomien). Over tid vil EU endre viktige rammebetingelser for bedrifter i Europa, for å fremme grønn omstilling, vekst og sysselsetting. Selskapenes evne til å tilpasse seg endrede rammebetingelser er et avgjørende premiss for lønnsomhet,

langsiktig avkastning og bærekraftig vekst. Et mer bærekraftig næringsliv stiller store krav til innovasjon og omstilling. Selskapenes omstillingsevne er avgjørende for å redusere risiko og utnytte forretningsmessige muligheter som oppstår i arbeidet med å løse klima- og naturkrisen. Byrådet forventer at selskapene har systemer for å styre klima og naturrisiko.

Det er ikke lenger tilstrekkelig å stanse utslipp av klimagasser og tap av natur. Både Klimapanelet og Naturpanelet peker på behovet for å utvikle en positiv innsats, for å fjerne klimagasser fra atmosfæren og restaurere ødelagt natur. Byrådet forventer at selskapene setter mål og gjennomfører tiltak for å øke positiv påvirkning på klima, naturmangfold og økosystemer. Naturbaserte løsninger kan spille en viktig rolle i klimaarbeidet og samtidig tilføre andre vesentlige kvaliteter for samfunnet, miljøet og økonomien.

Forventningen om å sette vitenskapsbaserte mål (Science Based Target Initiative) innebærer en konkretisering av ambisjonsnivået og innebærer at selskapene skal følge opp og redusere klimagassutslipp i hele verdikjeden, i tråd med 1,5-gradersmålet. Oppfølging av nye mål og forventninger vil stille nye krav til eierstyring og kompetanse både i eierrollen og i styrene.

FAKTABOKS: Vitenskapsbaserte klimamål:

Vitenskapsbaserte klimamål er en metode og et verktøy for å sette mål og kutte utslipp i selskaper. Det er en omfattende prosess og krever god oversikt over både direkte og indirekte utslipp som virksomheten har. Når målene har blitt evaluert og godkjent av Science Based Target Initiative må man rapportere årlig på fremgangen.

Kilde: United Nations Global Compact, Science Based Target Initiative, tilgjengelig på: www.globalcompact.no/science-based-targets

For selskapene som omfattes av EUs bærekraftsdirektiv (CSRD) vil rapportering om blant annet klimarisiko, klimagassutslipp, naturmangfold og økosystemer bli lovpålagt. Det skal videre redegjøres for hvorvidt selskapets forretningsmodell og strategi er forenelig med overgangen til en bærekraftig økonomi der global oppvarming begrenses til 1,5 °C i tråd med Paris-avtalen. Direktivet trådte i kraft 5. januar 2023, og vil implementeres gradvis fram mot 2028, med første rapportering i 2024 for bedrifter som i dag rapporterer i henhold til forgjengeren NFRD (Non-financial Reporting Directive). Direktivet vil ifølge EU-kommisjonen gjelde for rundt 50 000 selskaper inkludert små- og mellomstore børsnoterte selskaper. Direktivet vil ha ringvirkninger for øvrig næringsliv gjennom krav til rapportering i verdikjeder og økte forventninger til klimaledelse og rapportering i bedrifter.

9. Styregodtgjørelse og retningslinjer for lederlønn

9.1 Styregodtgjørelse

Oslo kommune forvalter betydelig verdier på vegne av innbyggerne. Det er en viktig oppgave å sørge for kompetente og godt sammensatte styre. På generalforsamling vedtar Oslo kommune godtgjørelse til styrende organer.

Oslo kommune er opptatt av å tiltrekke seg styremedlemmer med riktig kompetanse til styrene. Det innebærer at de tilbys en godtgjørelse som bidrar til at de bruker nødvendig tid

på vervet. Det er også viktig for Oslo kommune å tiltrekke seg styremedlemmer som ikke bare motiveres av godtgjørelse, men av å bidra til å løse de oppgavene som kommunens selskap er satt til å gjøre.

Styrets arbeid blir stadig mer omfattende og krevende. Dette skyldes blant annet en økt rettsliggjøring på flere ulike områder som medfører at styret har fått flere plikter og ansvarsområder som en del av sitt arbeid med oppfølging av etterlevelse og rapportering. At styret i økende grad er involvert i selskapenes strategiarbeid har generelt også medført økt tidsbruk for styrene. Dette gjelder særlig for store selskaper.

9.1.1 Styregodtgjørelse i aksjeselskap

Styreleder har et høyere godtgjørelsesnivå enn styrets øvrige medlemmer. Det krever mer tid og ressurser å inneha vervet som styreleder. Styreleder har et ansvar for å organisere styrets arbeid, en tettere oppfølging av selskapers ledelse og mot eier. I perioder med økt aktivitetsnivå eller når det oppstår situasjoner som krever sterk tilstedeværelse fra styreleder, forventes det at styreleder bruker tilstrekkelig med tid på vervet.

For styremedlemmer som deltar i styreutvalg vil særskilt godtgjørelse vurderes i det konkrete tilfellet. Styreutvalg er nødvendig for at styret skal ha tid til å sette seg inn i detaljerte opplysninger på vegne av styret. Revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg er eksempler på utvalg som kan etableres dersom selskapets størrelse og kompleksitet krever det.

Følgende hensyn er viktig for fastsettelse av nivå på styregodtgjørelse:

- Godtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
- Godtgjørelsen skal ligge på et moderat nivå. Med dette menes at godtgjørelsen ikke skal være høyere enn nødvendig for å bidra til relevant og god kompetanse i styret, samt reflektere styrets ansvar og arbeidsmengde.
- Det er naturlig å vurdere styrets godtgjørelse sett opp mot selskaper det er naturlig å sammenligne seg med. Bransje, størrelse og selskapets kompleksitet er faktorer som det er relevant å trekke inn i en slik vurdering.

Styregodtgjørelse justeres normalt årlig på generalforsamling. Oslo kommune er opptatt av at det skal utvises moderasjon. Det er viktig at det er åpenhet rundt de prinsippene som ligger til grunn for justering av styregodtgjørelsen. Oslo kommune vil derfor legge vekt på følgende hensyn i de årlige vurderingene av styregodtgjørelse:

- Styregodtgjørelse skal som hovedregel ikke justeres mer enn alminnelig lønnsvekst i Norge.
- Oslo kommune kan stemme for en økning i styregodtgjørelsen ut over alminnelig lønnsvekst dersom kommunen vurderer at godtgjørelsen til styret ligger for lavt sett opp mot en konkret vurdering av styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styregodtgjørelse skal kun økes når det etter kommunens vurdering er nødvendig for å bidra til at godtgjørelsen ligger på et riktig nivå, særlig for å kunne tiltrekke seg og beholde relevant og god kompetanse.
- Redusert godtgjørelse eller nullvekst der godtgjørelsen vurderes å ligge for høyt, for eksempel når omfang av selskapets virksomhet er vesentlig redusert.

9.1.2 Styregodtgjørelse i kommunale foretak

Styregodtgjørelse i kommunale foretak fastsettes av Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Oslo kommune, § 7, punkt 4.

9.2 Lederlønn

9.2.1 Generelt om lederlønn i aksjeselskap

Rekruttering av toppledere til selskaper eid av Oslo kommune er styrets oppgave, jf. aksjeloven § 6-2. Dette er en naturlig konsekvens av styrets lovpålagte ansvar for forvaltning av selskapet, jf. aksjeloven § 6-12. I dette ligger det også at det er styret som fastsetter daglig leders lønn.

Det er viktig for Oslo kommune som eier at selskapene kan tilby konkurransedyktig godtgjørelse slik at de får rekruttert og beholdt gode ledere. Lønnsvilkår er et sentralt virkemiddel for å tiltrekke og beholde slik kompetanse. Det er også viktig for byrådet at selskapene som er eid av kommunen forvaltes sånn at det ikke skader kommunens omdømme. I dette ligger det også en forventning om at det ikke avtales lederlønninger som skader legitimiteten til kommunens eierskap. Dette må styrene ta hensyn til når de vurderer nivået på lederlønn. I selskaper som mottar tilskudd fra kommunen bærer dette hensynet tyngre enn i selskaper som driver etter rene bedriftsøkonomiske prinsipper i konkurranse med andre. For å vurdere hva som er et konkurransedyktig, men ikke lønnsledende, godtgjørelsesnivå, vil det normalt sees hen til forhold som erfaring, ansiennitet, kompetanse og lønnsbetingelser som er vanlige i andre, tilsvarende selskaper. Det er viktig for Oslo kommune at styret ivaretar hensynet til moderasjon. Styret har et ansvar for at ikke selskapets og kommunens omdømme svekkes gjennom at lederlønningene bidrar til urimelige forskjeller i selskapet og samfunnet for øvrig. Moderasjon skal også forhindre en urimelig verdioverføring fra eiere til ledende ansatte.

Det er et bærende hensyn at godtgjørelse til ledende ansatte i selskapene omtalt i denne meldingen er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. Styret skal ivareta hensynet til moderasjon ved fastsettelse og justering av godtgjørelsen. Moderasjonshensynet sammenholdt med forventningen om konkurransedyktig godtgjørelse innebærer at godtgjørelsen ikke skal være høyere enn nødvendig for å tiltrekke og beholde ønsket kompetanse.

Den norske arbeidslivsmodellen bygger på en kultur og en tradisjon for relativt små lønnsforskjeller sammenlignet med andre land. Hensynet til moderasjon tilsier blant annet at styret tar hensyn til forskjeller i nivået på godtgjørelsen til ledende og øvrige personer. Oslo kommune forventer derfor at ledende ansatte ikke mottar høyere årlig justering i fastlønn enn gjennomsnittet for øvrige ansatte. Dersom veksten i samlet godtgjørelse, eller i enkelte godtgjørelseselementer, er større for ledende personer enn for øvrige ansatte, enten prosentvis eller kronemessig, forventer kommunen at styret gir en særskilt begrunnelse i selskapets lønnsrapport.

9.2.2 Lederlønn i kommunale foretak

Lønn til administrerende direktør i de kommunale foretakene er omfattet av avtale av 17.04.1998 vedrørende lønns- og arbeidsvilkår for toppledere i Oslo kommune. Styret

fastsetter direktørens lønn innenfor de rammene som er fastsatt. Øvrige stillinger omfattes av den regulære tariffavtalen for Oslo kommune.

9.2.3 Retningslinjer for lederlønn i aksjeselskap

Allmennaksjeloven §§ 6-16 a og 6-16 b med tilhørende forskriftsbestemmelser pålegger styrene i børsnoterte selskaper å utarbeide retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer (styrets retningslinjer), samt rapport om godtgjørelse til ledende personer (lønnsrapport), som skal behandles av generalforsamlingen. Oslo kommune har ikke børsnoterte selskaper, men forventer at selskaper som defineres som store i denne meldingen utarbeider retningslinjer og lønnsrapport i tråd med reglene i allmennaksjeloven.

Retningslinjene nedenfor viser hva kommunen vektlegger ved vurderinger av styrets retningslinjer og lønnsrapport, herunder utforming av, nivå på og utvikling i godtgjørelsen til ledende ansatte. På generalforsamling vil kommunen i hovedsak stemme mot ordninger som er i strid med kommunens retningslinjer. Der det helt eller delvis ikke er overensstemmelse mellom selskapets ordninger og kommunens retningslinjer forventer kommunen at styret redegjør særskilt for dette i selskapets lønnsrapport. Kommunens retningslinjer består av generelle forventninger som knytter seg til all godtgjørelse som mottas av ledende ansatte og spesifikke forventninger til enkelte godtgjørelseselementer.

Selskaper som ikke følger reglene i allmennaksjeselskapene forventes å ha en lønnspolitikk i tråd med kommunens retningslinjer.

9.2.3.1 Definisjoner

- Ledende personer omfatter daglig leder og andre ansatte i ledende posisjoner. Dette omfatter, men er ikke begrenset til:
 - ansatte som er medlem av styret
 - medlemmer av selskapets ledergruppe
 - ansatte som påvirker operasjonelle beslutninger
 - ansatte som leder et sentralt virksomhetsområde
- med godtgjørelse i disse retningslinjene menes fastlønn, pensjonsytelser, sluttvederlag og andre ytelser som inngår avlønning

9.2.3.2 Hovedprinsipper

- Daglig leders godtgjørelse fastsettes av styret.
- Det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.
- Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Hensynet til moderasjon skal ivaretas.
- Hovedelementet i godtgjørelsen skal være den faste grunnlønnen.
- De enkelte elementene i godtgjørelsen skal vurderes samlet med fastlønn, pensjonsytelse og andre ytelser.
- Oslo kommune forventer at selskapene ikke tilbyr bonuser eller annen variabel lønn til ledende ansatte, med mindre særskilte bransjespesifikke grunner gjør det nødvendig. I slike tilfeller må styret redegjøre særskilt for dette i selskapets lønnsrapport.

- Godtgjørelsen skal ikke være urimelig, gi uheldige virkninger for selskapet eller svekke dets eller kommunens omdømme.
- Store selskaper, slik de er definert i denne meldingen, skal utarbeide rapport om godtgjørelse til ledende personer (lønsrapport) som skal behandles av generalforsamlingen. Andre selskaper redegjør for sine retningslinjer i årsrapporten.
- Ansatte skal ikke ha godtgjørelse for styreverv i andre selskaper i samme konsern.
- Årlig justering av fastlønn skal ikke justeres mer enn gjennomsnittet for øvrige ansatte. Ved avvik forventes det at styret gir en særskilt begrunnelse for dette i selskapets lønsrapport.

9.2.3.3 Pensjonsytelser

- Pensjonsvilkår for ledende ansatte skal være på linje med øvrige ansattes vilkår i selskapet.
- Det skal ikke avtales lavere pensjonsalder enn folketrygdens pensjonsalder.
- Pensjonsgrunnlaget for alderspensjon skal ikke overstige maksimalgrensen i de skattefavorederte kollektive pensjonsordningene i Norge (p.t. 12 G).
- Der det foreligger avtaler om ytelsespensjon skal det tas hensyn til eventuell ytelsespensjon som er opptjent fra andre stillinger og at samlet pensjonsutbetaling ikke overstiger 66 prosent av lønn opp til 12 G.
- Det skal ikke påløpe pensjonskostnader ut over hva som følger av en eventuell skattefavoredert ytelsesordning når en leder ikke lenger er ansatt i selskapet.

9.2.3.4 Sluttvederlag

- I forhåndsavtale om sluttvederlag der ledende ansatte fraskriver seg retten til oppsigelsesvern etter arbeidsmiljøloven kan det avtales sluttvederlag.
- Dersom selskapet inngår avtale om sluttvederlag, skal ikke avtalt sluttvederlag og lønn i sum i oppsigelsestiden overstige tolv månedslønner.
- Sluttvederlaget reduseres krone for krone dersom den ledende ansatte i sluttvederlagsperioden tiltar ny stilling, får nye lønnete verv eller mottar annen lønnsinntekt.
- Dersom den ledende ansatte selv tar initiativ til å avslutte arbeidsforholdet, skal det ikke avtales sluttvederlag.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

Denne saken erstatter vedtak i bystyresak 98/12 Oslo kommunes prinsipper for god eierstyring og bystyresak 67/99 Byrådets tertialrapportering til bystyret.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Byrådets vurdering er at denne saken ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Bystyret tar Eierskapsmeldingen til Oslo kommune til orientering.
2. Byrådet skal årlig utarbeide en samlet rapportering for aksjeselskapene Oslo kommune har eierandel i. Det skal minst redegjøres for elektronisk lenke til årsrapport og generalforsamlingsprotokoll, foregående års resultat, styreoversikt, styregodtgjørelse, godtgjørelse til daglig leder og andre vesentlig forhold som berører aksjeselskapene.
3. Bystyresak 98/12 vedtakspunkt 1 oppheves.

Byrådet, den 01.06.2023

Raymond Johansen

Rina Mariann Hansen